

Què és Beyond Text?

Beyond Text és un projecte de col·laboració internacional interessat en traslladar la investigació pràctica basada en les arts al context educatiu.

L'objectiu del projecte és trobar formes d'ajudar els professionals i investigadors de totes les disciplines dins de les universitats, i també d'altres organitzacions, a utilitzar les arts per desenvolupar investigacions, avaluacions i valoracions de màxima qualitat per mitjà de la pràctica.

Encara que un nombre significatiu d'organitzacions culturals està fent servir les arts com a eina per a la investigació aplicada, és estrany trobar aquest tipus de recerca i reflexió en altres contextos com ara l'educació formal, la joventut, el treball social i de la salut, l'empresa, les matemàtiques, les ciències i l'enginyeria.

Aquest llibre electrònic ha estat creat com a suport a un mòdul de Nivell 7 (Màsters i Doctorats) que prepara els estudiants de diferents àmbits en el desenvolupament d'enfocaments innovadors basats en les arts, en el camp de la investigació, l'avaluació i la valoració.

Líder del projecte: RECAP, Universitat de Chester [Centre per a la Recerca en Educació, Creativitat i Arts a través de la Pràctica]

Socis Col·laboradors: Societat Cultural i de Teatre Alrowwad, Palestina; Universitat de Betlem, Palestina; La Nave Va, Espanya; Universitat de Tecnologia de Lappeenranta (LUT), Finlàndia; Grup d'Acció Ràpida (GAR), Finlàndia; Universitat de Tartu, Estònia i Universitat de Vic, Espanya.

Per obtenir més informació sobre el projecte Beyond Text, poseu-vos en contacte amb: recap@chester.ac.uk o visiteu la pàgina de Facebook: <https://www.facebook.com/groups/beyondtext/>

Arja Lehto PRÒLEG

Els autors d'aquest llibre electrònic m'han inspirat de moltes maneres sorprenents per entendre com utilitzar la investigació basada en les arts fora dels contextos acadèmics, i per reflexionar sobre preguntes complexes.

Estic molt agraïda per haver tingut l'oportunitat de formar part d'aquest excel·lent projecte anomenat Beyond Text!

El meu interès pels mètodes d'investigació abans esmentats, va sorgir de la frustració d'haver aportat solucions a problemes de discriminació i desigualtat en els llocs de treball que han quedat reduïts a meres pràctiques burocràtiques.

La desigualtat es manté integrada en les estructures quotidianes i en els espais de treball on es normalitza en les situacions diàries. Persones que han estat discriminades o han estat excloses han parlat dels seus sentiments ferits, del que els porta a la tristesa, la impotència o la ira. Els llocs de treball no són només llocs d'expressió racional, de presa de decisions i de planificació, també són llocs on conviuen experiències emocionals, estètiques i sensorials (prejudicis, actituds i normes).

Basant-me en la meua llarga experiència professional i en les observacions sobre igualtat de gènere i no-discriminació en organitzacions del sector públic com a Defensora de la Igualtat, estic convençuda que calen investigacions i mètodes basats en l'art per prendre's seriosament i regenerar el treball per a la igualtat i la no-discriminació. Però el llibre és d'aplicació a moltes més àrees. És una font inestimable d'inspiració per a qualsevol persona interessada en com l'art és veritablement necessari per aportar benestar a la societat.

Els autors provenen de diferents països, i cada un ha contribuït a aquest llibre electrònic amb la seva especialitat en art, música, teatre, drama o educació. El clima internacional ha afegit una dimensió extra al projecte aportant il·lusió, curiositat, professionalitat i noves habilitats. Com a equip internacional, s'han compartit talents únics i situacions excepcionals, així com unitat i sentit de pertinença. Inspirats des de diferents fonts de les arts i les humanitats, els artistes poden anar més enllà del text i abastar tot tipus de contextos.

Els autors comparteixen mètodes propis que han estat implementats en diversos contextos i que converteixen el llibre en una rica font d'inspiració, innovació i ànim per fer del món un lloc millor. La varietat de mètodes i contextos comprèn àrees emocionals, estètiques i corporals. Aquest llibre es necessita ara més que mai perquè inclou persones de diferents edats, cultures i camps professionals que s'atreveixen a fer noves preguntes sobre el futur.

Forma part del llibre i uneix-te a la comunitat per començar a preguntar-te quin tipus de món vols viure.

Allan Owens

PENSANT EN ELS MÈTODES BASATS EN LES ARTS: UNA INTRODUCCIÓ

El nombre de llibres, capítols, articles, conferències i seminaris, projectes, informes, blogs, grups d'organitzacions i associacions relacionades amb la Investigació Basada en les Arts (ABR, per les sigles en anglès) ha augmentat de manera constant en els últims 25 anys. No obstant això, la forma en què s'interpreta i s'anomena l'ABR depèn del camp i la posició dins el mateix d'on es provingui.

A Beyond Text, veiem en aquesta situació un ampli espectre de pràctiques. En un extrem de l'espectre hi ha l'ús instrumental de les arts per a la comunicació, utilitzat, per exemple, en el camp de ciència. Hi ha el concurs "transformi la seva tesi doctoral en una dansa" on es convida els estudiants de doctorat (sense experiència en les arts o amb una mínima experiència artística) a fer servir la dansa interpretativa per explicar la seva recerca científica i, qui guanya, rep diners en efectiu.

<https://www.sciencemag.org/projects/dance-your-phd>

S'assembla a la percepció més comuna de la investigació basada en les arts, que s'ocupa de la fase de difusió de la investigació.

En un punt en l'espectre molt allunyat d'aquest ús instrumental, se situa la pràctica artística com a investigació, que sovint troba "punts de contacte amb la investigació filosòfica, compartint la seva llibertat especulativa" (Arlander en Aaltonen i Bruun, 2014). Generalment, això es basa en l'ús de les arts per acadèmics que a la vegada són artistes.

Un exemple seria *Suspensions* en què la investigació es va centrar en les possibilitats de transformar el cos, suspent-lo en diferents posicions, en diverses situacions i diferents llocs al voltant del món. <http://stelarc.org/?catID=20316>

En un altre punt de l'espectre hi ha la investigació basada en les arts, que sovint té un interès pràctic, crític i emancipador en l'aprenentatge i el coneixement de la justícia social. Els col·laboradors de Beyond Text estan interessats principalment en això. El grau d'investigació i experiència artística i la competència requerida per a dur a terme aquesta empresa es discuteixen sovint en el que es coneix com "el debat sobre les qualificacions" (Leavey, 2015). En aquest llibre electrònic se suggereixen els diferents nivells d'habilitats requerides per als Mètodes basats en les Arts. En aquesta forma d'investigació basada en les arts, els investigadors i artistes aporten les seves habilitats particulars que complementen amb les dels altres per treballar amb els participants de la investigació.

Tot investigador té un sistema de valors que guia la seva investigació, però no sol donar-los a conèixer. Ser transparent sobre els valors que sustenten la posició dels investigadors és un tret reconegut de la investigació basada en les arts i confiem que compartir els nostres amb tu et serà útil en el teu viatge. En aquest sentit, compartim la nostra definició d'ABR com:

Un procés d'investigació que porta a un nou coneixement compartit, en el qual les arts tenen un paper principal en algun o en tots els passos del procés.

Combina la definició d'investigació amb finalitats d'avaluació del Regne Unit amb diversos autors en ABR, entre ells Leavy, (2015) Bobadilla, Lefebvre i Mairisse (2017). La conclusió és que els mètodes basats en les arts es poden utilitzar en: generar o emmarcar o trobar els temes d'investigació; generar o recopilar dades; analitzar dades; difondre, compartir i actualitzar els resultats per a una major interacció i replantejar preguntes.

En comú amb aquests autors, estem interessats en: fer investigacions *amb* en lloc de *sobre* els participants; ampliar la comprensió en lloc d'explicar el significat; visibilitzar les interaccions complexes; donar credibilitat i ser fàcilment comprensibles; proporcionar múltiples formes de veure el món; identificar les preguntes més útils; fer la recerca accessible a tots els ciutadans. Igual que en ABR, els mètodes basats en les arts en avalució i valoració sovint s'entrellacen amb enfocaments pedagògics creatius, el que permet una avalució i valoració formatives contínues a través dels nombrosos i distintius enfocaments que ofereixen els mètodes basats en les arts.

Reconeixem el primer ús del terme *Investigació Basada en l'Art* atribuït a Eliot Eisner el 1993. També prestem atenció a l'evolució de Leavy durant 15 anys, una sociòloga que inicialment va veure la ABR com una expansió de la investigació qualitativa i que ara (2018) la veu com un autèntic model amb el seu propi enfocament filosòfic. Ens sumem al seu interès en fer que la investigació sigui més útil sense perdre els elements que configuren la investigació sense objectius predeterminats. Els mètodes ABR permeten formular preguntes que abans no es podien formular, per exemple, en entrevistes convencionals. Així, s'accedeix a informació que d'altra manera podria ser difícil d'obtenir. Finalment, aquest mètode possibilita que ens preguntem contínuament: quin és el significat d'això? per a qui és? qui es beneficiarà d'això? què estem fent pel bé més gran? (Leavy, 2018).

Els mètodes basats en les arts en aquest llibre electrònic, amb freqüència se serveixen de la qualitat de resistència a la crítica que està latent en les arts. El distanciament i la proximitat que aporten, l'acostament i l'exploració del que Augusto Boal (1931-2009) ha qualificat com estètica microtelescòpica, impressiona de tal manera que sacseja les nostres suposicions bàsiques i canvia les nostres perspectives.

Aquestes ja són en sí afirmacions d'importància, però la recerca de diferents formes de fer-ho és potser el que ha obert la maleta d'eines metopedagògiques basades en les arts per al seu ús en investigacions com les que es presenten aquí.

Tots els mètodes tenen limitacions i la ABR no és una excepció. Sophie, Redhead i Long (2017) en la seva bibliografia i webgrafia que s'indiquen, han assenyalat, per exemple, que els mètodes ABR sovint requereixen molta organització, temps i recursos en comparació amb els enfocaments convencionals de les ciències socials qualitatives. Els investigadors que fan servir ABR sovint desafien les suposicions dominants sobre el que constitueix la investigació, coneixement i impacte (Coemans i Hannes, 2017). Els resultats són sovint menys tangibles en termes de coneixement que les formes més tradicionals d'investigació social.

Això planteja preguntes sobre la validesa tal com s'interpreta convencionalment (Foster, 2012). Les suposicions actuals sobre l'impacte presenten problemes quan coneixement i comprensió són co-creats (Pain et al, 2015). L'objectiu de la ABR és generar percepcions multifacètiques en anar més enllà de les formes de coneixement racional-cognitives (Hamilton i Taylor, 2017) i presenta un repte per al concepte actual sobre què és

investigar. Per exemple, l'experiència corporal que és fonamental per al procés de co-creació de coneixement (Keleman i Hamilton, 2015, p.21) sovint no es considera vàlida en la cultura occidental (Sophie et al., 2017).

Lectures recomanades

Aarlanderm A, cited in: Aalltonen, E. and Bruun, J. (2014), Practice es research in drama and theatre: Introducing Narrativa supervision methodology.

Disponible a:

https://www.researchgate.net/publication/284449681_Practice_as_research_in_drama_and_theatre_Introducing_narrative_supervision_methodology [Accés 26 febrer 2019].

Barone, T. Eisner, I. (eds) (2012) Arts Based Research. Sage Publications: Los Angeles.

Barrett, E. and Bolt, B. (eds.), Material Inventions: Applying Creative Arts Research (London: I.B. Tauris & Co, 2014).

Els autors analitzen l'impacte, la innovació, les metodologies i els resultats de les pràctiques d'investigació. Un dels principals enfocaments és com la investigació artística creativa pot generar impacte dins la disciplina i en la comunitat en general.

Bobadilla, N. Lefebvre, A. and Mairisse, P. (2017) Dysfunction: critics, ethics, and challenges of arts-based research dissemination. 33rd EGOC Colloquium, The Good Organization, Aspirations, Interventions, Struggles, Copenhagen.

Borgdorff, H., The Conflict of the Faculties: Perspectives on Artistic Research and Acadèmia (Leiden, Netherlands: Leiden University Press, 2012).

Butler-Kisber, L. (2018) Qualitative Inquiry: Thematic, Narrative and Arts-Based Perspectives. Thousand Oaks: Sage.

Cahnmaan-Taylor, E. (2008 / Second edition 2017) Arts-Based Research in Education (Inquiry and Pedagogy Across Diverse Contexts)

Coemans, Sara & Hannes, Karin (2017). Researchers under the spell of the arts: Two decades of using arts-based methods in community-based inquiry with vulnerable populations. Educational Research Review, 22, 34-49.

Coemans, Sara; Wang, Qingchun; Leysen, Joyce & Hannes, Karin (2015). The use of arts-based methods in community-based research with vulnerable populations: Protocol for a scoping review. International Journal of Educational Research, 71, 33-39.

Dunn, Valerie & Mellor, Tom (2017). Creative, participatory projects with young people: Reflections over five years. Research for All, 1 (2), 284-299, <https://doi.org/10.18546/RFA.01.2.05> [Accés 30 abril 2018].

Freeman, J., Blood Sweat and Theory: Research Through Practice in Performance (Farrington: Libri Publishing, 2010).

Un repàs a la història de les pràctiques de recerca, amb molts estudis de cas d'actuacions en el camp de la música i les arts escèniques. L'autor analitza les característiques (context, forma i aplicació) de les pràctiques de recerca en molts països, en el món acadèmic, els desafiaments de la presentació i la distinció entre la investigació i la reflexió.

Grennan, S., 'Arts Practice and Research: Locating Alterity and Expertise', *The International Journal of Art Design Education*, vol. 34, no. 2 (2015): 249-259.
Un examen de les diferents definicions de la Pràctica de la Investigació (Practice Research PR) i models existents per teoritzar i adjudicar aquest tipus d'investigació. Els autors aprofundeixen en les següents preguntes: ¿les dades que no s'obtenen a través de text poden comunicar el coneixement? i com es pot analitzar aquest coneixement en un entorn acadèmic?

Kara, Helen (2015). *Creative research methods in the social sciences. A practical guide*. Bristol: Policy Press.

Kershaw, B. and Nicholson, H., *Research Methods in Theatre and Performance* (Edinburgh, Edinburgh University Press, 2011). Amb 29 col·laboradors i creat en associació amb TaPRA, aquest llibre proporciona respostes a moltes preguntes plantejades en investigació teatral i de representació. El contingut inclou: una anàlisi sobre la presentació (per exemple, a través d'arxius i tecnologia), interdisciplinarietat i metodologies, estudis de casos i exemples de doctorats en la pràctica d'investigacions exitoses.

Kelemen, Mihaela & Hamilton, Lindsay (2015). *The rol of creative methods in re-defining the impact agenda*. Keele: Community Animation and Social Innovation Centre.

Kimberly Diane Fraser & Fatima al Sayah (2011): *Arts-based methods in health research: A systematic review of the literature*, *Arts & Health*, 3: 2, 110-145.

Leavy, P., *Method Meets Art: Arts-based Research Practice* (New York: The Guildford Press, 2008; 2015). Una guia pràctica i una introducció a la investigació basada en l'art en narrativa, a la investigació basada en la ficció, la poesia, la música, la dansa, el teatre, el cinema i l'art visual. Leavy analitza el desenvolupament de cada un d'aquests gèneres, variacions metodològiques i preguntes de recerca a través de nombrosos estudis de mostra.

Leavy, P. (2018) *Handbook of Arts-Based Research*, New York: Gilford Press.
Patricia Leavy, ponent principal d'investigació basada en les arts, en debat amb el Dr. Michael VIEGA, director del programa SUNY New Paltz de musicoteràpia. S'analitza el creixement, la teoria i el propòsit de la investigació basada en les arts. 13 març 2018 [Descarregat el 15 de febrer de 2019]. <https://www.youtube.com/watch?v=CJu4At61n2E>

McNiff, S. (1998). *Art-based research*. London: Jessica Kingsley Publisher.

Nelson, R., *Practice es Research in the Arts: Principles, Protocols, Pedagogies, Résistances* (Basingstoke, Hampshire: Palgrave Macmillan, 2013).

ELIA / MAFTA (2010) *Peer Power: The Future of Higher Arts Education in Europe*.

Pain, Rachel; Askins, Kye; Banks, Sarah; Cook, Tina; Crawford, Grace; Crookes, Lee; Darby, Stella; Heslop, Jill; Holden, Adam; Houston, Maxine; Jeffes, Jennifer; Lambert, Zoe; McGlen, Louise; McGlynn, Clare; Ozga, Jo; Raynor, Ruth; Robinson, Yvonne; Shaw, Sue; Stewart, Cheryl & Vanderhoven, Dave (2015). *Mapping alternative impact. Alternative approaches to impact from coproduced research*. Durham: Durham University.
<http://eprints.gla.ac.uk/115470/1/115470.pdf> [Accés 30 abril 2018].

Sophie, S., Redhead, L. and Long, T. An Annotated Bibliography and Webography of Sources related to Practice Research Centre for Practice Research in the Arts, Canterbury Christ Church University August 2017

<http://create.canterbury.ac.uk/16292/1/Practice%20Research%20Bibliography%20and%20Webography%20%2016292.pdf>

'Centre for Practice Based Research in the Arts', Canterbury Christ Church University
<https://www.canterbury.ac.uk/arts-and-humanities/cpbra/centrefor-practice-based-research-inthe-arts.aspx>

Creativity and Cognition Studios-University of Technology, Sydney
<https://www.creativityandcognition.com/> [Accès juliol 6, 2017].

The European League of Institutes of the Arts: <http://www.eliaartschools.org>
Homeless Hub: <https://www.homelesshub.ca/abouthomelessness/gallery/arts-based-research>

Society for Artistic Research: <http://www.societyforartisticresearch.org>

Raquel Benmergui

REVELANT L'INVISIBLE: NARRATIVA VISUAL EVOCATIVA, DOCUMENTACIÓ VISCERAL DEL PROCÉS I ATRIBUCIÓ DE SIGNIFICAT

- Estigui present i utilitzi tots els seus sentits, incloent la intuïció.
- Escolti atentament: amb la intenció d'entendre.
- Alineï la seva acció i com es posiciona amb la seva intenció.
- Visibilitzi les connexions o associacions i creï artefactes compartits.

Construir significats, documentar processos, recopilar dades, reflexionar sobre l'aprenentatge i presentar troballes es pot representar de moltes formes que no estiguin principalment basades en text, sinó més enllà d'ell.

Durant el projecte Beyond Text vaig capturar visualment micro-moments crítics, xerrades completes, processos de planificació de projectes, etc., tractant de millorar la meua pròpia comprensió i la comprensió del grup, en alguna cosa que anomenaria una forma de facilitació silenciosa.

La millor manera en què puc descriure l'acció i la intenció és: estar en silenci; estar present; no escoltar amb la intenció de comentar, preguntar, debatre o provocar, sinó amb la intenció d'escoltar amb alguna cosa més que amb les orelles. Escoltar amb empatia i per comprendre. L'objectiu no és ser neutral, sinó reconèixer la pròpia subjectivitat i alinear l'acció amb la intenció de comprendre. Aquesta acció es converteix en una forma diferent d'estar en l'espai, que permet també veure amb les orelles, establir associacions i artefactes compartits.

Els orígens d'aquest mètode es poden trobar a la feina dels professionals de les tècniques visuals, facilitadors gràfics, dibuixants conceptuals, creadors d'apunts visuals i escribes.

Per a què pot servir aquest mètode?

Aquest mètode es pot utilitzar per recopilar dades, documentar el procés i facilitar que les dades parlin. Es pot fer servir com una forma impactant de difondre els resultats d'una investigació o traçar el procés d'investigació, fent que el procés sigui visible per als altres i per als propis participants. També podria utilitzar-se com una forma d'avaluació o valoració quan es necessita reflectir el que s'ha fet i veure si es compleixen els objectius, etc.

Com em posiciono?

El procés de documentació visual ofereix una posició privilegiada quan es comparteix un espai amb altres persones. Qualsevol sigui l'eina escollida: paper, bolígraf, aquarel·la, retolador, tauleta, ordinador, telèfon intel·ligent o VR / AR (realitat virtual o realitat augmentada), es disposa de plena llibertat per a situar-se en la posició que més beneficiï al grup.

Sovint, no vaig participar al taller com els altres. Vaig prendre més el paper d'observadora, documentalista o etnògrafa. La imatge de dalt (a l'e-book de la versió anglesa) es va prendre en un dinar que es va organitzar per a una de les nostres reunions a Vic. Durant l'àpat, com en totes les activitats que vam realitzar aquest dia, es va experimentar amb mètodes basats en art amb diferents propòsits. Des de la posició triada -documentant visualment- vaig poder prendre distància momentàniament i aprofitar les possibilitats que l'espai m'oferia i que em van ajudar, literalment, a emmarcar la meua comprensió dels desafiaments que vam encarar en aquest projecte.

És important reflexionar en l'acció i l'acceptació intuïtiva i inqüestionable del *oferiments* que es presenten. Són els millors moments de claredat o, almenys, es plantegen bones preguntes per impulsar la nostra investigació.

Acceptant oferiments: dient 'Sí, I...'

En aquest projecte hem utilitzat la nostra imaginació per moure'ns per diferents àmbits, disciplines i formes d'art i també físicament al Regne Unit, Estònia, Catalunya, Finlàndia i Palestina. Encara que vaig optar per treballar en format visual, un dels meus objectius professionals durant aquest projecte, va ser adherir-me a alguns dels principis bàsics del teatre d'improvisació. En Impro (improvisació), es tracta d'adoptar una actitud lúdica quan es prenen riscos. S'intenta acceptar tots els *oferiments* que sorgeixen i construir sobre ells. Els *oferiments* poden ser el peu que li donen els seus companys actors, o proporcionats per l'espai en què es troba, o l'attrezzo o ... fins i tot un diari que li regalen a una quan compra una ampolla d'aigua a l'aeroport de Manchester. En un dels meus viatges al Regne Unit durant aquest projecte, vaig comprar una ampolla d'aigua i vaig rebre un diari gratuït. Vaig decidir que era el primer *oferiment* que necessitava acceptar i dir "Sí, i ..." És a dir, que el necessitava acceptar sense qüestionar-lo i, seguidament, desenvolupar-lo. Me'l vaig portar i em vaig quedar amb ell i vaig decidir que seria el contingut que donaria significat a la meva tasca. Encara que treballava digitalment, vaig utilitzar una impressora portàtil per imprimir les meves fotografies per treballar amb el diari. Vaig acceptar els *oferiments* dels articles periodístics, les fotografies, les imatges i els anuncis.

Informes Evocatus

Els informes de projectes i programes generalment estan basats en text i són escrits per una persona juntament amb altres col·legues que proporcionen informació i retroalimentació. Els informes evocatus, en contrast, són un text extens multimodal que inclou elements visuals i auditius, són generats per un grup de dos a tres investigadors i pretenen ser polifònics. Es proposen fomentar la reflexió a través de formes artístiques en l'intercanvi col·lectiu d'experiències individuals, aportant coneixement local i conjugant-lo, a la vegada, amb judicis experts i coneixements corporalitzats.

Van ser originats per Mellanen i Pässilä (2013) i Mellanen (2018). Les dades es generen a través de diferents mètodes basats en les arts com les imatges teatrals (Pässilä, 2012), Zines (Biagioli, Pässilä, Owens, 2016), Pretextes Dramàtics (Owens, 2016). S'estructuren per organitzar una reflexió col·lectiva i es recopilen en forma d'enregistrament d'àudio, fotografies i vídeo. Aquests formats estan codificats. Els temes s'analitzen basant-se en fonamentació teòrica i després es traspassen a un vídeo curt acuradament elaborat (8 minuts aprox.).

L'Informe Evocatiu permet que les parts interessades s'involucrin a diferents nivells amb l'informe d'investigació. És fàcilment accessible i reproducible. Ha estat particularment ben rebut pels innovadors socials i els creadors de polítiques que busquen plasmar idees en accions, per així impulsar el canvi. A més, sempre poden tornar a l'informe evocador com a referència viva en lloc de deixar-ho oblidat en un calaix.

Anne Pässilä

NARRATIVA PROFESSIONAL- INDAGACIÓ ARTÍSTICA

Aquest mètode:

- Es pot utilitzar per consultar i/o facilitar la recopilació de dades sobre qüestions polítiques i emocionalment complexes.
- Els orígens del mètode es troben a l'organització de la reflexió i el teatre basat en la investigació.
- Es centra en la reflexió col·lectiva a l'aprenentatge organitzacional.
- En els valors de la narrativa professional.

Orígens del mètode

Els orígens del mètode estan en l'organització de la reflexió (Vince, 2004) i l'aplicació finlandesa de teatre basat en la investigació (Pässilä, 2012).

Quan parlem d'organitzar la reflexió, ens referim principalment a la reflexió d'un col·lectiu (més que en una pràctica individual). Aquest concepte es basa en estudis de Vince (2002) i Reynolds i Vince (2004). L'enfocament es pot plasmar en la pregunta: com pot organitzar-se la reflexió perquè sigui un aspecte integral dels processos de l'organització i es converteixi en alguna cosa comú i acceptada com a part del coneixement i la pràctica quotidiana? L'organització de la reflexió facilita una pràctica perquè les organitzacions processin la reflexió. Més enllà d'això hi ha la teoria de la reflexió de John Dewey (1933/1998). El teatre basat en la investigació és un mètode d'investigació qualitatiu basat en les arts que inclou exploracions teatrals com una forma de fer i representar la investigació acadèmica. El etnodrama i el etnoteatre són tipus de pràctiques teatrals que faciliten la recopilació de dades, l'anàlisi, l'informe i la validació.

El teatre basat en la investigació (Beck et al., 2011; Pässilä, 2012) és un mètode per organitzar la reflexió en el context de l'aprenentatge organitzatiu.

Work Story (Narrativa Professional) és una forma post-boaliana d'utilitzar el Teatre Imatge per recopilar dades del teatre basat en la investigació (Pässilä et al. 2015).

Pràctica teatral post-boaliana:

El director de teatre Augusto Boal va crear un nou gènere de teatre centrat en el desenvolupament i el canvi, amb el Teatre de l'Oprimit. Les pràctiques teatrals post-boalianes són diversos tipus de tècniques teatrals que s'apliquen a processos d'aprenentatge del desenvolupament.

Com ho faig?

Durant la investigació de *Work Story*, es convida als participants a que se serveixin d'una imatge teatral que ressoni amb la seva pròpia experiència en un tema important de la seva feina, així com també mirar imatges teatrals i reflexionar sobre els problemes amb els companys de feina. Aquesta consulta inclou sis passos que pots trobar en aquest estudi: Pässilä, A., Oikarinen, T. i Kallio, A. (2013). Creating dialogue by storytelling. *Journal of Workplace Learning*. Vol. 25 (3): pp.159 - 177
<https://www.emeraldinsight.com/doi/abs/>

Les següents preguntes són eines que ajuden a la reflexió:

- Què està passant a la situació que representa la imatge?
- Quan i on passa?
- Qui està involucrat en aquesta situació?

- Qui és el personatge principal? Qui més va estar involucrat?
- Com va actuar i va reaccionar el personatge?
- Com es van sentir els altres personatges?
- Què es diuen els uns als altres?
- Quins són els seus pensaments ocults i profunds?
- Quin és l'ambient de la situació? I si hi ha tensió, què és el que l'està causant?
- Quin tipus d'emocions estan emergint i quin tipus d'emocions estan sorgint?
- Quines reaccions causen aquestes emocions?

Escenaris futurs: en altres paraules, les imatges futures es basen en el pensament imaginari. Les imatges capten les esperances, necessitats, sentiments i pors dels actors organitzacionals. La idea és, junts, crear una visió del que és la pràctica social i l'atenció a la salut que mereixen els usuaris i com voldrien sentir-se ells mateixos. Aquest tipus de procés de reflexió permet als professionals donar sentit al present, passat i futur i, a través d'això, crear un mapa de ruta de la seva pròpia pràctica.

Què vull investigar? Context

En una narrativa professional, els professionals reflexionen sobre les seves experiències viscudes i investiguen situacions ambigües relacionades amb la pràctica, trencant suposicions bàsiques, i donant sentit a escenaris futurs en un context de processos d'aprenentatge i de desenvolupament. En l'ús de la narrativa professional, la investigació exhaustiva es centra en la interpretació de múltiples situacions existents; la perplexitat i la interpretació que té lloc entre els marcs de "com és" i "què passa si".

L'objectiu

L'objectiu és fer que les persones reconeguin les realitats quotidianes en les que treballen i les comparteixin amb el grup, amb l'objectiu de reunir a les persones en una relació col·lectiva i dialògica, "per crear coses noves: noves zones de diàleg i debat, nous fòrums d'imaginació i creativitat "(Haiven & Khasnabish, 2014, 68). Aquests fòrums són una possibilitat per al canvi social, a través d'imaginar i actuar d'una altra manera.

Per a què es pot utilitzar aquest mètode?

A la Narrativa Professional-Indagació Artística, es pot utilitzar la investigació per donar sentit i entomar situacions complexes i ambigües. És un mètode per obtenir coneixement local i situacional sobre pràctiques de lideratge obsoletes que es van crear al segle XIX. La Narrativa Professional- Indagació Artística és un enfoc participatiu per crear trobades significatives entre els agents de l'organització. Els agents en aquest context són empleats, gerents, parts interessades, ciutadans, clients/usuaris, artistes, pedagogs de l'art i acadèmics. La indagació artística convida els diferents agents a compartir les seves experiències, necessitats i punts de vista en el desenvolupament de noves formes d'organització.

Com em posiciono?

Sóc una investigadora que fa investigació basada en l'ús de mètodes artístics.

A quina etapa de la investigació i/o avaluació de les ciències socials convencionals es pot utilitzar el mètode?

La Narrativa Professional - Indagació Artística pot ser útil com a etapa d'investigació per facilitar la recopilació de dades sobre qüestions polítiques i emocionalment complexes. Aquests aspectes són difícils de captar a través de mitjans convencionals.

Quines habilitats es requereixen per utilitzar aquest mètode?

Es necessiten les següents habilitats: habilitats per a comprendre la naturalesa de la investigació qualitativa i com utilitzar mètodes d'investigació; habilitats per organitzar el diàleg i organitzar la reflexió en un context d'investigació basat en la pràctica; algunes habilitats bàsiques de dramatúrgia i narració. És essencial que l'investigador tingui una àmplia experiència en dinàmica socioeconòmica de treball en grup i que estigui sent utilitzada per abordar situacions de conflicte. Per tal de documentar la història de treball: recerca de qualitat a través de l'observació participativa; equip de documentació, per exemple, càmera, gravadora i compromisos ètics i d'investigació previs.

Quins recursos i materials es necessiten?

Imatges teatrals o metafòriques, paper, llapis.

Referències teòriques sobre la teoria de la reflexió :

Dewey, J. (1933/1998) 'Analysis of Reflective Thinking: From How We Think', in L. A. Hickman and T. M. Alexander (eds.) *The Essential Dewey, Volume 2: Ethics, Logic, Psychology*, pp. 137-144. Bloomington: Indiana University Press.

Referències teòriques sobre la reflexió a l'organització:

Vince, R. (2002) 'Organizing reflection', *Management Learning* 33: 63-78.

Reynolds, M. & Vince, R. (eds.) (2004b) 'Introduction', in M. Reynolds and R. Vince (eds.) *Organizing Reflection*, pp. 1-14. Aldershot: Ashgate.

Referències teòriques sobre organitzar la reflexió amb l'ajut de metodologies artístiques:

Pässilä, A. & Vince, R. (2015) *Critical Reflection in Management and Organization Studies*. In Jan Fook, Val Collington, Fiona Ross, Gillian Ruch, Linden West (eds.) *Researching Critical Reflection Multidisciplinary Perspectives*. Routledge

Referències teòriques per a la investigació basada en teatre:

Beck J. L., Belliveau G., Lea G. W. and Wager A. (2011) 'Delineating a Spectrum of Research-Based Theatre', *Qualitative Inquiry* 17(8): 687-700.

Pässilä, A., Oikarinen, T. and Harmaakorpi, V. (2015) Collective voicing as a reflexive practice, *Management Learning*, February 2015, vol. 46 no. 1 67-86.
<https://journals.sagepub.com/doi/pdf/10.1177/1350507613488310>

Pässilä, A. (2012) Reflexive model of research-based theatre - processing innovation at the crossroads of theatre, reflection and practice-based innovation activities. *Acta Universitatis Lappeenrantaensis* 492. Lappeenranta University Press. Lappeenranta, Finland.

Referències teòriques sobre la Narrativa Professional - Indagació Artística com a investigació reflexiva:

Denzin, N. K. (2001) 'The Reflexive Interview and a Performative Social Science', *Qualitative Research* 1(1): 23-46.

Denzin, N. K. and Lincoln, Y. S. (eds.) (1998) *Collecting and Interpreting Qualitative Materials*. Thousand Oaks: Sage.

Fook, J. (2010) 'Developing Critical Reflection as a Research Method', in J. Higgs, A. Titchen, D. Horsfall and D. Bridges (eds.) *Creative Spaces for Qualitative Researching: Living Research*, pp. 44-64. Rotterdam: Sense Publishers.

Cotter R.J., Pässilä, A. and Vince, R. (2015) *New Directions for Researching Critical Reflection in Organizations*. In Jan Fook, Val Collington, Fiona Ross, Gillian Ruch, Linden West (eds.) *Researching Critical Reflection Multidisciplinary Perspectives*. Routledge

Katrin Nielsen i Aurika Komsaare

TRANSFORMACIÓ

- La transformació és una convenció dramàtica d'avaluació on el participant assumeix el paper de qualsevol objecte o criatura sense vida.
- S'utilitza per indagar en el grau de comprensió dels participants d'un tema o fenomen en particular.
- La transformació s'ha desenvolupat principalment amb estudiants de l'àmbit pedagògic.

Orígens del mètode

Tres són els orígens més rellevants per aquest mètode: aprenentatge, coneixement i corporalització. El concepte d'aprenentatge del cos sovint s'associa amb la fenomenologia i, en particular, amb el treball de Maurice Merleau-Ponty (1908-1961). Merleau-Ponty estava interessat en un tipus particular de coneixement que no s'articula fàcilment, és implícit més que explícit, i es comunica per o a través del cos en moviment, però que es resisteix a ser expressat en paraules. No és aquesta una proposta de dualisme entre ment i cos. És, en canvi, un interès per l'experiència humana en el món.

Dramatúrgia: la transformació és una convenció dramàtica educativa en què el participant assumeix el paper de qualsevol objecte o criatura sense vida per analitzar certs aspectes dramàtics o actuar en la ficció des del punt de vista del rol assumit.

Les convencions dramàtiques són formes d'organitzar el temps, l'espai i l'acció per crear significat. Poden brindar als individus l'oportunitat de sospesar els seus pensaments, emocions, sentiments i comprensió en relació amb la resta dels individus del grup. Les convencions en sí s'extreuen d'una àmplia gamma de fonts: teatrals, literàries, psicològiques, terapèutiques, artístiques, etc. Es poden utilitzar per enriquir la informació de l'obra i ajudar a construir context. Sovint operen a nivell narratiu o de trama. Fetes servir de diferents maneres, poden oferir l'oportunitat de representar o reflectir altres temes (problemes d'interès, preguntes existencials o filosòfiques) que es desenvolupen a partir del procés.

Sovint les utilitzem dins del gènere del **PROCESS DRAMA** (també conegut com procés dramàtic o pretext dramàtic), que estableix com a objectiu principal aprendre de la vida a través de mètodes d'art dramàtic. En el drama típic orientat a processos, els participants solen trobar-se immersos en un escenari teatral (basat en esdeveniments reals o imaginaris) en que ells, com a actors del drama, contribueixen directament al desenvolupament del contingut o al resultat de la història o de l'escenari. Coneguts educadors de *process drama* al Regne Unit són: Dorothy Heathcote, Gavin Bolton, Cecily O'Neil, Allan Owens.

Com es fa?

1. Es presenten els fenòmens a investigar, p.e. estils d'aprenentatge, i s'informa al grup que un membre de l'equip prendrà notes de camp i fotografies per plasmar el que s'estigui fent.
2. El líder descriu la configuració física d'una habitació o un altre lloc i qui la fa servir o hi viu. Explica que aquest és l'escenari que s'utilitzarà per a la investigació.
3. Es sol·licita als participants que pensin i es converteixin en un objecte d'aquesta sala o espai. S'explica en què consisteix la convenció dramàtica de la

transformació perquè la participació (convertir-se en un objecte) no resulti vergonyosa. La líder ho mostra fent-ho ella mateixa.

4. Es divideix els participants en dos grups i se'ls demana que un observi l'altre. Els participants observats es converteixen en els objectes dels que observen. La líder es mou entre ells tocant-los l'espatlla i demanant-los que parlin com l'objecte explicant qui o què són i què pensen.
5. S'inverteixen les posicions perquè l'altra meitat es converteixi en objectes i els altres mirin.
6. En els passos 4 i 5, la feina dels líders és fer preguntes que ressonin amb els fenòmens que es discuteixen, per exemple, debatent els hàbits de les persones implicades.
7. S'inicia el debat.

Per a més detalls sobre com fem servir el mètode, visiteu el lloc d'INOUT
<https://inouterasmus.wixsite.com/resources/cognitive-styles>

Què vull investigar?

La comprensió dels participants sobre un tema o fenomen en particular. Hem utilitzat aquest mètode principalment en entorns educatius. Les sessions finalitzen amb preguntes sobre les emocions experimentades durant les activitats i les percepcions del que ha succeït. A més, les percepcions dels patrons observats a l'escenari, les tendències de pensament dels objectes; què van descobrir els participants sobre sí mateixos i sobre les seves preferències en el seu procés d'aprenentatge. Una part d'aquesta intervenció és l'intercanvi de coneixements, i els resultats de la investigació sobre els estils cognitius en el nostre treball com a professors. Així mateix, es tracta de poder utilitzar el coneixement sobre estils cognitius.

Què s'ha fet ja?

La transformació s'ha dut a terme en diferents entorns universitaris, majoritàriament amb estudiants de l'àmbit pedagògic, i també es va presentar al grup de professors de la Universitat de Tartu a Estònia i a l'estranger (Barcelona 2017, Chester 2018).

Quin és l'objectiu?

El propòsit del mètode és construir (junts) el coneixement sobre el tema o els fenòmens que s'estan investigant. P. e. el concepte d'estil d'aprenentatge i les preferències individuals dels participants en el procés d'aprenentatge. Això implica anar més enllà de la discussió racional al voltant d'una taula.

Per a què es pot utilitzar aquest mètode?

Brinda l'oportunitat d'investigar un tema o fenomen i presentar el material teòric rellevant, p.e. sobre els estils d'aprenentatge. Els participants poden llegir el material abans de la sessió o després, amb el coneixement ja adquirit, p.e. amb la consciència del seu propi estil o preferències cognitives en el procés d'aprenentatge. També podem utilitzar-lo com a part del procés de divulgació dels resultats de la investigació del facilitador, per exemple, en els estils cognitius.

També pot ser utilitzat per a la recollida de dades per tal d'identificar focus de futures investigacions.

Quina és la meva posició?

Aurika Komsaare es posiciona com a investigadora i Katrin Nielsen com a professional en art dramàtic.

Quines teories tracten el que estic fent?

Allinson, C. W. & Hayes, J. (2012). The Cognitive Style Index: Technical Manual and User Guide.

Obtingut el 13 de gener de 2014 de:

<http://www.talentlens.co.uk/assets/legacydocuments/71874/csi-manual.pdf>

En quina etapa de la investigació i/o avaluació de les ciències socials convencionals es pot utilitzar el mètode?

Generació de dades.

Quines habilitats es requereixen per utilitzar aquest mètode?

Habilitats dramàtiques per construir una escena i crear interès en ella. Pensat per a ser realitzat per dues facilitadores (també poden ser més, o dos en un): Investigador i Professional en Art Dramàtic. Es necessiten habilitats de facilitació i improvisació grupals per a l'aplicació de la Transformació.

Quins recursos i materials es necessiten?

Es necessiten dues fulles de paper mida A2 i retoladors. Un joc o una activitat teatral per escalfar al grup o un debat que condueixi al tema que es descriu a continuació són suficients per iniciar el procés.

Lluís Solé

ARTEFACTES SONORS COM A METODOLOGIA D'AVUACIÓ

- Fabricació d'artefactes sonors.
- Exploració de materials per a la generació de so.
- Metodologia d'avaluació.
- Creativitat en la música per a no músics.

Orígens del mètode

Les arrels d'aquest treball s'originen en els camps de l'organologia i des d'una àmplia concepció de la generació de so aplicada a la fabricació d'instruments musicals. Es tracta de les possibles aplicacions del procés creatiu d'artefactes sonors utilitzats com a avaluació en entorns post-secundaris. A més, els marcs d'accessibilitat ofereixen noves formes d'avaluació amb l'UDA (Disseny Universal de l'Avaluació) i altres enfocaments relacionats amb el Disseny Universal.

La nova concepció de la música després dels treballs de John Cage o Murray Schafer, obre noves perspectives sobre l'ús del so en la creació musical. Aquesta àmplia conceptualització musical permet un posicionament més lliure i creatiu.

Els treballs de Baschet en l'escultura sonora i Bart Hopkin en la fabricació d'instruments musicals no convencionals, permeten un enfocament inclusiu en la creació artística, acústica i organològica que es pot utilitzar com a mètode d'avaluació.

Com ho faig?

Aquest mètode pot ser impartit per un professional que realitzi els següents passos:

1. Presentar la sistematització organològica dels processos de generació de so de Sachs (1914), i els desenvolupaments tècnics de les possibilitats organològiques de Baschet i Hopkin, mitjançant una breu introducció dels elements estructurals d'un instrument musical, amb exemples reals.
2. Mostrar mitjans inusuals i alternatius de generar so més enllà de les opcions clàssiques comunes, expandint aquest concepte a través de l'ús de diferents materials i altres fonts de so.
3. Facilitar l'exploració a través d'una selecció de materials preparats amb anticipació.

Què vull investigar? Context

M'interessen les possibilitats de fer artefactes sonors per a avaluacions no musicals i la seva aplicació a altres camps i disciplines.

Què s'ha fet ja?

Aquesta metodologia s'ha utilitzat durant els darrers 2 anys per avaluar a tots els estudiants que cursen el seu primer curs d'educació superior, en una assignatura d'educació musical general, a la Universitat Uvic-UCC.

Quin és l'objectiu?

Oferir una metodologia alternativa, basada en l'art, per avaluar diferents habilitats artístiques i no artístiques.

Per a què es pot utilitzar aquest mètode?

És important obrir la ment dels participants sobre què és un instrument musical. Altrament, molts d'ells només recrearan aproximacions d'instruments clàssics. És

important practicar un enfocament exploratori dels materials com a part central del mètode, mostrant exemples però no en excés.

Com em posiciono?

Com a músic i investigador interessat en un fàcil accés a la música.

Exemple de pràctica

Exemple d'una sessió d'avaluació en UVic al juny de 2018.

<https://www.youtube.com/watch?v=h6Wgpuaf8YY&feature=youtu.be>

En quina etapa de la investigació i/o avaluació de les ciències socials convencionals es pot utilitzar el mètode?

Per enllaçar habilitats avaluable amb diferents elements, parts o etapes de la fabricació d'artefactes sonors. Pot ser una forma d'evidenciar aspectes de l'aprenentatge que no necessàriament apareixen en els mètodes d'avaluació tradicionals.

Quines habilitats es necessiten per utilitzar aquest mètode?

- Coneixement d'acústica i organologia.
- Creativitat.
- Capacitat d'exploració.
- Ingeni.
- Precisió.
- Planificació del treball.
- Destresa.

Allan Owens

CAPTURA DEL RELAT

- Per a ús en l'etapa de recollida de dades del procés d'investigació.
- Orígens en Disseny de Pensament (Design Thinking) i Teatre Playback.
- Valora la contribució dels participants del grup d'enfocament.
- També es pot utilitzar per crear un espai de reflexió.

Orígens del mètode

Hi ha dos orígens destacats: històries personals en Disseny de Pensament i narració d'històries individuals en Teatre Playback.

Mètodes de Disseny de Pensament: les històries personals s'utilitzen en el desenvolupament de software i la gestió de productes. Una història de vida és una descripció informal en llenguatge natural d'una o més característiques d'un sistema de software. A més, s'escriuen des de la perspectiva de l'usuari final i faciliten l'atribució de significat i la comunicació. Les històries personals són una rica font de dades a causa dels nombrosos detalls continguts en les activitats, pensaments i emocions. Aquest mètode es sustenta principalment en format oral, però també pot prendre forma en relats escrits, guions gràfics o pel·lícules curtes.

Teatre Playback: La primera companyia de Teatre Playback va ser fundada el 1975 per Jonathan Fox i Jo Sales. Fox va ser alumne de teatre d'improvisació, narració oral tradicional, mètode de psicodrama de Moreno i del treball de l'educador Paulo Freire.

En un esdeveniment de Playback, un dels assistents comparteix un episodi o una història de la seva vida, tria als actors perquè ocupin els diferents papers, i després tot l'auditori observa la representació, ja que la història "pren vida" artísticament al mateix temps que afegeix matisos.

Com ho faig?

1. Durant la sessió de recopilació de dades (per exemple, una sessió amb el grup d'enfocament) escolti el que es diu i com.
2. Prengui notes per registrar la parla i els sentiments textualment.
3. Ja sigui durant la sessió (si és curta) o després d'un descans abans que la sessió torni a començar (si és llarga), llegeixi i ressalti paraules i frases des de dues perspectives diferents:
 - a) com en la primera etapa d'anàlisi i interpretació de dades.
 - b) des de les arts escèniques per a experimentar com es pot explicar en forma d'història.
4. Converteixi els aspectes més destacats en relat. Mantingui l'ordre cronològic. Per a això:
 - a) Marqui distància en les frases inicials de la trobada del grup. Per exemple, situï-ho en el passat i miri-ho des del futur.
 - b) Doni vida a una frase o paraula de tots o de tants participants com sigui possible perquè el seu discurs estigui entreteixit en el text.
 - c) Identifiqui una imatge, moment o frase clau, o una pregunta d'importància en la investigació i elevi-la al plànol simbòlic utilitzant-la com si fos la tornada d'un poema o cançó.
5. Faci servir el temps passat i inclogui reflexions i desitjos de l'alumne.
6. Triï música per reproduir durant la presentació, desenvolupament i conclusió de la captura del relat.

7. Doni temps als participants per escoltar i reflexionar durant la captura del relat.
8. Representi la història. Improvisi i deixi's sorprendre pel resultat.

No tingui pressa. Valori les paraules dels participants. La durada del registre (o captura) depèn del context, però com a mínim ha de ser de dos minuts. No hi ha màxima.

Què vull investigar? Context

Aquest mètode es va desenvolupar originalment per presentar les dades i l'anàlisi obtingut d'una sèrie de grups d'enfocament en un projecte de consulta pública sobre l'ús d'un antic magatzem ferroviari a Market Town de Frodsham, Regne Unit. S'inclouïa com a part d'un informe evocatiu <https://www.chester.ac.uk/node/23958> que és un altre mètode d'investigació basat en les arts i està documentat en Adams i Owens, (2016). També s'ha utilitzat com a mètode de reflexió en articles de conferències. <https://www.artsofmanagement.com/>

Què s'ha fet ja?

Aquesta tècnica s'ha utilitzat amb diferents formats que recorden al mètode de registre del relat que es descriu aquí. Per exemple, en el disseny de pensament i en la utilització de la narrativa en contextos organitzacionals. Reproduir històries individuals s'ha aplicat extensivament al Teatre Playback amb actors i músics en una àmplia varietat de contextos, com ara en educació, salut, justícia, sostenibilitat i canvi climàtic, organitzacions i empreses.

Quin és l'objectiu?

Per a la recollida de dades, faci una anàlisi de la primera etapa i comuniqui-la als participants per iniciar un debat i validar-la, i també per valorar les contribucions dels participants en temps real. La captura del relat com a mètode d'indagació narrativa ofereix una singular i interessant aproximació a l'interès per la generació de coneixement.

Per a què es pot utilitzar aquest mètode?

Per recopilar dades i iniciar la primera etapa d'interpretació i anàlisi amb el grup, just en l'instant en què l'esdeveniment finalitza. Disposant les aportacions personals i les interaccions en seqüència cronològica, i incloent un context ric i ressaltant els temes que hagin sorgit, els participants poden comentar i verificar la validesa de la interpretació abans de prosseguir amb l'anàlisi. També es pot utilitzar com un mitjà de tancament de la fase de recopilació de dades.

Com em posiciono?

Com a investigador interpretatiu en la tradició de la investigació narrativa de la investigació basada en les arts.

Exemple de pràctica

L'essència del registre del relat es capta en l'inici de l'Informe evocatiu: Frodsham Goods Shed (2014) Passila, A., Owens, A. i Chamberlain, O. <https://www.chester.ac.uk/node/23958>

En quina etapa de la investigació i / o avaluació de les ciències socials convencionals es pot utilitzar el mètode?

Recollida de dades i primera etapa d'anàlisi. També es pot fer servir com una forma d'avaluació si la finalitat és presentar una interpretació del que ha passat i s'ha dit. En aquest cas, l'objectiu és incitar una resposta.

Quines habilitats es requereixen per utilitzar aquest mètode?

Les habilitats d'un investigador per: escoltar amb atenció; anotar amb rapidesa i interpretar amb agilitat. Les habilitats d'un dramaturg per incloure paraules en el text d'una història que pugui ser explicada. Per exemple: habilitats narratives per captivar a l'audiència o pausar el ritme.

Quins recursos i materials es necessiten?

Ordinador o quadern per escriure i/o dibuixar, per registrar el que es diu i fa. Sistema de música i so per contribuir a l'estètica de la Captura del Relat.

Simon Poole

ESCRITURA DE POESIA ECFRÀSTICA

- L'escriptura de poesia ecfràstica utilitza metàfores i símbols per explorar i qüestionar temes, idees i suposicions.
- És un mètode per al desenvolupament i creixement personal, professional i organitzacional.
- Permet una comprensió radical de les coses quotidianes, per exemple, l'*impacte*.
- Escriure poesia està vinculat al benestar personal i l'autocomprensió.

Orígens del mètode

L'ècfrasis va començar en la consideració de Plató de les *formes* com una idea. Plató, Aristòtil, Sòcrates i Fedre parlen de l'ècfrasis. Per a Plató, va ser no tant la forma d'un *llit* que defineix el concepte (en anglès l'autor utilitza la paraula *bedness*), sinó els punts mimètics quan un llit es podria percebre com un *bedness*.

Això es pot entendre a través de quatre punts de vista diferents:

1. L'entitat física d'un llit és una mera forma de llit.
2. Qualsevol perspectiva que es prengui, ja sigui des d'abaix, a vista d'ocell o des d'un costat del llit, és un segon nivell.
3. Una imatge completa, el llit sencer, és un tercer nivell.
4. L'ècfrasis d'un llit en forma d'art està en un quart nivell.

Ècfrasis com a poesia, és l'escriptura duta a terme com un exercici retòric.

La poesia ecfràstica escrita és la resposta a una obra d'art visual. En aquest cas, és una descripció dels sentiments, idees i experiències de visualització de fotografies del món natural o del nostre entorn. Aquest mètode en particular forma part d'una sèrie de pràctiques que formen la noció de *Re/search*.

Com ho faig?

La poesia ecfràstica s'ha de dur a terme sense l'expectativa d'esdevenir un expert. Els següents passos han d'ajudar a fer servir el mètode.

1. Escollir un lloc tranquil. Les decisions que pren un escriptor per escriure un poema mai són dolentes, equivocades o pobres.
2. Analitzar què és una metàfora i com podria utilitzar-se. Llegiu *The Thought-Fox* de Hughes i visualitzeu un vídeo clip. (codi QR a la versió anglesa de l'e-book).
3. Explicar com el que incloem i excloem en un poema són formes de metaforitzar el nostre ésser i, per tant, de tractar amb la nostra identitat. L'escriptura ha de ser una forma en que l'escriptor pugui arribar a comprendre les seves creences i valors i ampliar la seva apreciació de com ens connectem.
4. Fer fotografies com a inspiració, com a catalitzador o estímul. Les fotografies han de tenir algun significat personal. Aquestes fotografies poden ser temàtiques o aleatòries i haurien de proporcionar oportunitats aparentment no relacionades per al desenvolupament de la metàfora, sobre qualsevol tema. La poesia és una ècfrasis d'aquestes fotografies.
5. La poesia ha de capturar els pensaments primaris de l'escriptor, ha d'atorgar llicència per a crear poesia que s'escriu ràpidament i es deixa sense editar (codi QR, per a un exemple de poema i fotografia, a la versió anglesa de l'e-book). En aquest exemple, la noció d'*impacte* es reconsidera i es representa de manera alternativa a través de la poesia. Vaig utilitzar fotografies del món natural per inspirar poesia que considerava la cohesió social davant la formació de la

identitat. L'impacte de la nostra relació amb la natura va ser significatiu en aquest exemple. També va suscitar preguntes sobre la sostenibilitat.

Què vull investigar? Context

La poesia efràstica, com a mètode basat en les arts, permet al participant buscar la seva pròpia veu i trobar, expressar i posseir conjuntament una articulació d'ella dins d'un text o com a part d'un entorn més ampli. L'exemple aquí mostra com es pot utilitzar la poesia efràstica per investigar diferents tipus de problemes o per fer i respondre preguntes d'una manera diferent. Específicament, s'han explorat els conceptes d'*impacte*, o més precisament la tensió entre identitat i comunitat. Es suggereix que les implicacions de restaurar, actualitzar o representar l'*impacte* permetrien una revitalització personal/professional i que la reformulació d'una comprensió de l' *impacte* mitjançant *re/search* podria oferir una eina pedagògica potencial i una funció d'organització alternativa. És un pensament i una pràctica interdisciplinaris; un mètode per al desenvolupament i creixement personal, professional i organitzacional.

Què s'ha fet ja?

La poesia, la història i l'art s'han utilitzat durant molt de temps per investigar la realitat social. La "ciència en la ficció" de Djerassi (1998) va fomentar la idea d'una prosa composta en conjunt, el que permetria als professionals l'oportunitat d'explorar. Com a comunitat, els professionals van treballar amb dilemes i perspectives que potser serien tabú o intractables en altres moments. La investigació sobre els beneficis de la narració col·laborativa també s'ha dut a terme en els darrers anys (Gabriel & Connell, 2010) amb experiments similars al "renga". És un estil poètic japonès que consta de múltiples versos, dels quals cada un està escrit per una persona diferent. A més, el camp de l'etnografia fictícia ha estat durant molt de temps una metodologia de la disciplina dels estudis organitzatius des que Watson i Czarniawska la van explorar per primera vegada a finals del segle passat (Czarniawska, 1999, 2004; Watson, 2000a, 2000b, 2004).

Les organitzacions culturals, com Storyhouse a Chester, Regne Unit, estan adoptant aquests mètodes i plantejant preguntes socials fonamentals, com ara: *Qui som?* i *Com volem viure?*

Quin és l'objectiu?

En escriure poesia efràstica s'accepta i defensa la comprensió de la veritat o el coneixement des de diferents perspectives i, per tant, diverses formes de reinterpretar, entre d'altres coses, l'*impacte*. Per exemple, les nostres metàfores de comprensió són diferents i, d'acord amb elles, les nostres expectatives també ho haurien de ser.

Per a què es pot utilitzar aquest mètode?

L'esmentada metàfora col·laborativa i el punt de vista basat en la narrativa es podrien reconèixer per contenir un valor pedagògic en la vessant transformadora a nivell individual. Per exemple, la plasmació i/o articulació de valors personals té fortes connexions amb el benestar personal.

També pot ser transformador a nivell organitzatiu, per exemple, en lloc d'utilitzar un grup d'enfocament quotidià, la poesia efràstica podria elevar el llenguatge laboral quotidià al llenguatge simbòlic. Permetria als professionals qüestionar i desafiar les seves creences i fomentar una comprensió absoluta. D'aquesta manera, en lloc de quedar-nos atrapats en el discurs habitual o típic d'*impacte*, repensem de dalt a baix el seu significat. Utilitzat d'aquesta manera, també pot ser un mitjà de gestió de l'aprenentatge.

Com em posiciono?

Sóc líder en educació cultural i investigació en una organització cultural anomenada Storyhouse al Regne Unit. Com a investigador interpretatiu en la pràctica basada en les arts, estic interessat en com les pràctiques innovadores o tradicionals poden beneficiar el desenvolupament de les comunitats, ja siguin culturals, socials o organitzatives. En emprendre tal tasca, sovint recorro a les contribucions del pensament filosòfic de Ricoeur. El seu treball m'ajuda a posicionar-me i parlar sobre el mètode. Particularment em baso en la seva combinació d'una perspectiva que reconeix la connexió entre el jo i el símbol, amb una apreciació del temps i del llenguatge.

Què teories tracten el que estic fent?

La combinació que fa Ricoeur (Ricoeur et al., 1978) del procés hermenèutic amb la fenomenologia, implica que l'anàlisi hermenèutica considera més que només el text. També considera críticament la relació del jo amb tot el que hi ha més enllà del jo. L'hermenèutica llavors, per Ricoeur (1978b), és una relació en perpètua tensió i cap de les dues es pot entendre sense l'altra.

Es pot veure llavors que l'escriptura de poesia ecràstica emfatitza una interpretació particular de l'*impacte*, que concorda amb la comprensió hermenèutica de Ricoeur i el que hauria de sorgir d'ell com a procés. En poques paraules, aquest èmfasi és l'autocomprensió.

A quina etapa de la investigació i/o avaluació de les ciències socials convencionals es pot utilitzar el mètode?

La poesia d'ècrasis és un procés de pràctica reflexiva i s'ha utilitzat amb efectes positius en Storyhouse, un centre cultural recentment fundat, a Chester, Regne Unit. Va ser utilitzat en l'etapa d'investigació de les ciències socials convencionals per explorar *el que significa comunitat*. Es van utilitzar fotografies del món natural com a estímul per a l'escriptura. També es van utilitzar com a mitjà de presentació juntament amb els codis QR que es vinculaven a àudios de poesia en Soundcloud.

Quines habilitats es requereixen per utilitzar aquest mètode?

Els facilitadors haurien de sentir-se còmodes amb l'ús de la metàfora i el símbol. Com a exemple de com es pot fer servir la metàfora en l'escriptura i què significa la metàfora i el símbol, es pot fer servir *The Thought-Fox* de Ted Hughes.

Quins recursos i materials es necessiten?

Una càmera fotogràfica, llapis i paper. Un lector de QR i un compte de Soundcloud també són útils si les fotografies i poesia es volen conservar, presentar o difondre.

Eva Marichalar Freixa

DERIVA

- Aquesta és una alternativa a l'avaluació de despatx.
- Fomenta el pensament crític i qüestiona les dinàmiques rígides antigues.
- Millora la creativitat individual en estar en relació amb els altres i amb el medi ambient.
- Desenvolupa i corporalitza converses que poden ser observades i analitzades per treure a la superfície els components dels processos dialògics.
- Un temps i un espai per passejar, parlar i improvisar!

Orígens del mètode

Faig servir el terme deriva com l'acte d'emprendre una caminada, sola o en companyia, centrant l'atenció en el fluir de cada situació emergent, per gaudir cada trobada inesperada i cada situació improvisada, compartint aquesta experiència amb altres per mitjà d'una conversa. Aquesta idea està inspirada i té les seves arrels en quatre conceptes clau que em van influenciar intensament:

Improvisació

En els meus anys de formació teatral vaig experimentar el poder de la improvisació com a força creativa (Lecoq 1997), i per tant, com a eina per a la co-creació de coneixement. Realça la importància d'estar plenament present, i la nostra capacitat d'improvisar independentment de les condicions de cada moment singular. Aquesta és la idea pedagògica de la pedagoga teatral establerta a Montreal, Gisèle Barret (1989) amb la qual m'identifico en termes de metodologia i contingut.

Caminar

L'acte de caminar configura la nostra història i la nostra relació amb el món, des del moment en què sorgeix l'espècie humana. Especialment significatives són les reflexions i experiències de Francesco Careri sobre les potencialitats socials i individuals de l'acte de caminar. L'arquitecte italià presenta aquesta pràctica estètica com alguna cosa més que l'acte d'anar d'un lloc a un altre, i li atorga una posició destacada en el desenvolupament de la nostra societat i el món, tal com el coneixem actualment.

Deriva

El 1958, el filòsof, escriptor i director de cinema francès Guy Debord va descriure el que ell va anomenar *dérive* com un "Comportament experimental que dibuixa una tècnica per passar, sense interrupcions, a través de diversos entorns". De fet estava interessat, com jo ho estic aquí, a crear situacions lúdiques que transcendessin qualsevol objectiu finalista i que es centrin en el moment en que es donen espontàniament aquestes situacions. Si hi hagués un destí, seria el de jugar amb la incertesa de no tenir un pla, i descobrir les potencialitats de moure's aleatòriament entre diferents estímuls. La nostra societat excessivament orientada a la producció, pot considerar la deriva com aquest "coneixement inútil" que tant Abraham Flexner com Nuccio Ordine defensen com a útil: quan sembla que no estem fent res, inconscientment estem donant pas a nous esdeveniments, idees i troballes.

Aprenentatge a través del diàleg

Les possibilitats de la deriva s'expandeixen encara més quan l'unim al poder de la conversa. Les teories de Gordon Wells, Paulo Freire i Mikhail Mikhailovich Bakhtin són referències ineludibles, així com l'enfocament de John Dewey sobre l'aprenentatge situacional. Aquest podria ser un *mètode* difícil de comprendre si no s'ha experimentat

abans. No obstant això, el primer que cal entendre aquí és que aquest *mètode* és molt flexible. És per això que escric *mètode* en cursiva. Prefereixo referir-me a aquesta pràctica com un procediment que facilita la reflexió i l'avaluació que qualsevol pot adaptar a les seves necessitats. A més, dono aquesta pràctica per vàlida quan els participants acaben aplicant-la als seus propis camps i interessos. No importa com acabi utilitzant-la o com li trobi el seu propi sentit, tot s'hi val. Deixi's inspirar per ella!

Li proposo que segueixi els següents passos. Com a suport addicional, consulti el meu article "Una trobada de Deriva a Eskilstuna".

1. Enquadrament: reuneixi el grup amb el qual treballarà i presenti l'enquadrament. Pot basar-se en els pilars abans esmentats: la improvisació, caminar, l'aprenentatge dinàmic i l'aprenentatge a través del diàleg com una oportunitat per avaluar processos des d'un enfocament actiu i depenent del context. Si ha tingut experiències prèvies, expliqui-les als participants per motivar-los i ajudar-los a que connectin ràpidament amb l'objectiu d'aquesta proposta. El material visual és de gran suport. En general mostro documents visuals de la meva pàgina web Deriva Mussol www.derivamussol.net/ekilstuna/. També trobarà un vídeo que l'ajudarà a entendre la dinàmica d'aquesta pràctica (vagi a Exemple de Pràctica). Li convidem a utilitzar els seus propis materials o aquells exemples i referències que pugui haver trobat i que consideri importants. Per acabar, pot engrescar els participants a reflexionar sobre un tema proposat durant la deriva, o podria proposar trobar formes per avaluar un procés o context determinat en que estigui interessat. Generalment no dono instruccions, però els faig saber que no es tracta de "sortir a caminar i xerrar amb els amics", sinó una oportunitat com a grup d'enfocar les nostres observacions i converses en el que anem trobant durant el passeig. Hem de sentir que entrem en un *mode joc* on la presència plena és el més important. Per concentrar-se en la caminada és de gran ajuda oblidar-nos dels nostres telèfons mòbils, també de qualsevol problema diari, i no tenir pressa per acabar o preocupar-se massa per quan i on acabarem.
2. Deriva: poden iniciar una caminada grupal o també pot convidar els participants a caminar individualment. Com a primera vegada, una passejada nocturna o una caminada silenciosa amb tot el grup podria ser una experiència estimulants. No hi ha una forma fixa d'organitzar el passeig, ni una hora ni un lloc fixos. Vostè decideix la durada, el lloc i la companyia.
3. Xerrada: després de la caminada, asseguin-se on sigui que es sentin còmodes i moderi una conversa amb el grup per compartir l'experiència. Per iniciar la xerrada, a nosaltres, en Deriva Mussol, ens agrada fer servir la paraula *Parlem*. (Imatge 2) Si ho creu convenient, pot ajornar la conversa un o dos dies, però no més. Identifiqui juntament amb el grup els conceptes clau que sorgeixen, i decideixin si volen seguir treballant-los i com (la xerrada podria inspirar accions futures), o si creuen que són prou atractius com per reprendre'ls. Porti aquesta xerrada a qualsevol àmbit que vulgui i organitzi-la de la manera que posteriorment se l'acudeixi; alguns mètodes descrits en aquest llibre electrònic poden ser de gran ajuda! Miri l'escriptura automàtica del poema que vaig proposar al *parlem* després del passeig de Eskilstuna. <https://vimeo.com/252845959>

Què s'ha fet ja?

És un camp ampli, i la llista de practicants segueix creixent cada dia. Li recomano que busqui a Google i trobarà una gran quantitat d'informació. Respecte a la meva pròpia experiència, he estat posant en pràctica tot l'exposat durant els últims 7 anys a Deriva Mussol, que vaig co-fundar juntament amb l'artista visual Jordi Lafon. El nostre llarg historial professional en educació i arts visuals i escèniques ens va portar a adoptar

pràctiques de deriva com una forma d'explorar infinites possibilitats de creació i aprenentatge en contextos contemporanis. Si vol, pot consultar la nostra pàgina a www.derivamussol.net i seguir-nos a Facebook <https://www.facebook.com/derivamussol>

Quin és l'objectiu?

Amb aquesta pràctica d'avaluació, m'agradaria obrir un temps i un espai de reflexió on relacionar l'experiència individual amb la dels altres. Encoratjar trobades inesperades transcendeix qualsevol possible objectiu i, per tant, augmenta les possibilitats de creació, aprenentatge, investigació i per al propòsit que ens porta aquí: avaluació.

Com pot ser d'utilitat aquest mètode?

És una alternativa a l'avaluació de despatx. Innova en la forma en que avaluem: és immersiva, interactiva i involucra moviments corporals. Aquesta pràctica d'avaluació pot ser especialment interessant i significativa per a aquells interessats en les dimensions sociopolítiques d'un territori, el paisatgisme i la nostra relació amb les nostres ciutats i la terra. Com breu exemple, en caminar i estar junts es pot avaluar la dimensió i els diferents relats d'un municipi, una comunitat, un districte: intenti recórrer el perímetre de la seva ciutat, i això canviarà la forma en què ho percep!
<http://derivamussol.net/caminar-el-perimetre-la-jonquera/87>

A més, pot utilitzar aquest mètode en qualsevol altre àmbit. Donar-nos un temps per estar junts i/o estar activament en un lloc transcendent qualsevol altre objectiu, permetrà que emergeixi informació rellevant que ha de ser inclosa en el procés d'avaluació, i que d'una altra manera pot romandre oculta. Iniciar una deriva també pot ser una oportunitat per identificar nous temes de recerca o per reflexionar sobre l'actuació de l'equip. Consulti aquest taller que vaig realitzar a la Universitat Autònoma de Barcelona <http://derivamussol.net/limprevist-i-la-incertesa-com-apractiques-de-recerca/>

A més de tot això, si creu que el pot utilitzar per recopilar dades (els estudis de sociologia sovint han utilitzat la deriva com a eina de recerca) o li porta a imaginar una possible pràctica d'avaluació en el seu camp, endavant i provi-ho!

Com em posiciono?

M'identifico com a artista, docent i investigadora dedicada a combinar improvisació, moviment i destinació com a formes de generar espais per a l'aprenentatge i la creativitat.

Exemple de pràctica

<https://vimeo.com/191385995>

En quina etapa de la investigació i/o avaluació de les ciències socials convencionals es pot utilitzar o el mètode?

La qualitat permeable d'aquesta pràctica també és molt important en respondre aquesta pregunta: es pot utilitzar en qualsevol etapa de l'avaluació, ja sigui al principi, durant el procés o al final de la mateixa.

Quines habilitats es necessiten per usar aquest mètode?

Si després de llegir fins aquí, sent que aquest mètode ha cridat la seva atenció, posi-ho en pràctica. Vol dir que pot fer-ho. Confii i provi-ho com tingui sentit per a vostè. Té molt a veure amb l'autoaprenentatge i la connexió amb alguna cosa que ens pertany a tots: caminar, improvisar, connectar-se amb altres i amb el lloc, iniciar una conversa.

Tenir bones habilitats per facilitar la dinàmica de grup serà de gran ajuda. No necessita controlar-ho tot, només faci saber al grup que hi és per encarregar-se del bon funcionament de la deriva en que també participarà. No és una pràctica per a aquells que volen romandre com a espectadors, ha d'estar preparat per convertir-se en un participant més!

La seva actitud també és crucial: ser curiós, abraçar la incertesa, tenir la voluntat d'explorar i sentir-se atret per caminar i les activitats a l'aire lliure són molt importants per obtenir bons resultats d'aquesta pràctica.

Els participants que se senten menys inclinats a enfrontar-se a la incertesa, a sentir-se intrínsecament motivats i a assumir la responsabilitat que exigeix un context de participació obert, també tenen menys possibilitats de gaudir i més de frustrar-se fàcilment. Per tant, ser sensible a les característiques del grup i a les motivacions reals dels seus participants, tenir cura de les seves necessitats i gaudir de la creativitat improvisant en qualsevol situació, són habilitats bàsiques que qualsevol facilitador d'aquest tipus de sessions necessitarà.

Quins recursos i materials es necessiten?

Roba i sabates còmodes i adequades al clima. Aigua i menjar per sentir que portem tot el que necessitem i puguem concentrar-nos en la caminada i la conversa. Presència. És important deixar de banda les obligacions personals perquè puguem estar completament enfocats en el moment i en l'activitat que realitzem junts.

Clive Holtman & Martin Rich

APRENDRE DEAMBULANT

- Per a ús en les fases de preparació i primera trobada en el procés creatiu de Wallas.
- Orígens en la psicogeografia i l'aprenentatge experiencial.
- Estimula interpretacions no convencionals i imaginatives dels fets.
- Fomenta formes de treball en equip menys jeràrquiques i més col·laboratives.

Orígens del mètode

Vam dissenyar el mètode de manera pragmàtica per als estudiants d'MBA que van escollir una assignatura optativa, *L'art de l'administració*, en 2005. Els vam demanar que caminessin en petits grups per una petita zona de Londres, que trobessin la *fluidesa* caminant i comentessin l'experiència.

Només després d'alguns molt bons resultats, vam començar a indagar en la teoria que hi ha darrere d'aquest enfocament. La nostra principal influència ha estat Guy Debord i el seu treball amb les derives. Com marxista, Debord estava preocupat per alterar els patrons de pensament convencionals, així com per involucrar els participants en la realitat quotidiana de la vida urbana. Hem utilitzat els mètodes d'un marxista per evolucionar en la investigació i l'aprenentatge dins d'una escola de negocis capitalista.

Desenvolupant, Sent Conscient i Imaginant

Per als estudiants universitaris, la deriva consisteix en quatre setmanes de classes amb informació, planificació, deriva i presentacions. Es fa èmfasi en allunyar-se de les habilitats de recerca de baix nivell (Google) per arribar a l'experiència directa. Per als executius, acostumats a pensar en línia recta, l'interès està en tornar a connectar amb la seva curiositat i imaginació pre-professionals i interrompre les pràctiques, sovint disfuncionals, de la feina, reunions corporatives i d'investigació. L'enfocament no implica asseure's al voltant d'una taula per reunir-se. Implica compartir les responsabilitats de forma molt més planera i, literalment, crear una forma fluida de comunicació oral mentre es camina.

Formació d'equips autèntica

La deriva ha demostrat ser d'utilitat tant en la fase d'inducció de grups, com en el desenvolupament d'enfocaments alternatius en la formació d'equips. Durant la inducció, gairebé no hi ha participants que s'hagin iniciat en aquest enfocament, per la qual cosa es propicia un camp de joc i experimentació relativament inusual. També fem èmfasi en la conversa, que és una habilitat interpersonal crucial, però que poques vegades es practica en els estudis d'educació formal.

Investigació de la deriva

Realitzada per professionals experimentats en la deriva que puguin continuar evolucionant i millorant el mètode.

Referències

Bureau, S., and Fendt, J. (2011), "Entrepreneurship and Situationism: A Détournement," Reassembling Organisations (Gothenburg, Sweden: European Group of Organization Studies, July 6-9, 2011).

Debord, G. (1955) Introduction à une critique de la géographie urbaine, Les Lèvres nues, (6 Septembre), Retrieved March 1st 2019, from <http://library.nothingness.org/articles/SI/en/display/314>

Holtham C.W., Allan Owens (2009), 'Unconscious Learning Through Social Collaboration: Modeling a capacity for learning through the *dérive*' in Rush, Linda and Fisher, Annie (ed.), Expanding the capacity to learn of student teachers in Initial Teacher Education, Lancaster: Escalate, p.43-45

Neugarten, M.L. (2003) "Seeing and Noticing: An Optical Perspective on Competitive Intelligence," Journal of Competitive Intelligence and Management, 1/1: 93-104;

Sadler, S., (1998) The Situationist City, Cambridge MA: MIT Press

Sadler-Smith, Eugene (2015) Wallas' Four-Stage Model of the Creative Process: More Than Meets the Eye?, Creativity Research Journal, 27:4, 342-352

Com ho faig?

1. Els líders en investigació/aprenentatge necessiten articular clarament els seus objectius, especialment en relació amb el temps disponible i els llocs per caminar.
2. Es necessita decidir sobre quina forma de procés es requereix, des de derives de diverses setmanes fins a una deriva de només 30 minuts.
3. La precisió de la pregunta a examinar és d'una importància crucial. Quan treballem amb investigadors i executius, tendim a fer servir un context fictici o irònic, mentre que per als estudiants més joves és més apropiat utilitzar una situació que reflecteixi el que els futurs ocupadors puguin esperar d'ells.
4. Hi ha elements clau en la sessió informativa, en particular al voltant de la privacitat de dades i ús de la imatge.
5. Fem èmfasi també en com l'activitat podria fer-se de manera deficient, observem aquest punt i el que podria sortir malament. És diferent a la majoria de les altres activitats acadèmiques:
 - No es permet que un *expert* domini el grup. Els menys *experts* poden ser els que més aportin.
 - No cal visitar i investigar activament la zona abans d'anar, per exemple, amb Google.
 - L'important és que el que VOSTÈ sent a la deriva serà amb el que treballarà.
 - Per tant, deambuli amb el corrent, escolti cada veu, tingui bones converses.

Què vull investigar? Context

Majoritàriament el mètode s'ha utilitzat en la fase de presentació dels estudiants al curs acadèmic. La deriva s'ha fet servir menys en la investigació, tot i que s'han publicat alguns casos i s'ha avançat i millorat el mètode. En els últims anys, s'ha dissenyat un *format de conferència* mitjançant el qual la sessió informativa, la deriva, la retroalimentació i l'informe final, es poden dur a terme durant un taller d'una hora o fins i tot en un espai de 30 minuts.

Què s'ha fet ja?

Hi ha hagut un creixement enorme des de 2005 en les moltes formes diferents de deambular i en l'aplicació de la psicogeografia a través d'una sorprenent varietat de disciplines.

Quin és l'objectiu?

Un dels objectius és desafiar l'acceptació de l'experiència empírica com única alternativa vàlida; no perquè l'experiència sigui *incorrecta*, sinó perquè generalment exclou o ignora els mètodes no científics per observar les dades. En creativitat, els que no tenen el coneixement convencional científic estan lliures de certes suposicions limitants. També poden *notar que passa* d'una manera molt diferent als experts en la matèria. El segon objectiu és que en un moment en què es fan grans estudis sobre Big Data, és important recordar que almenys en les ciències socials i humanes, l'experiència directa continua sent important; per exemple, posant l'accent i requerint l'ús dels cinc sentits.

Per a què es pot utilitzar aquest mètode?

L'objectiu principal és animar els participants a conèixer i desenvolupar el mètode perquè posteriorment puguin realitzar la seva pròpia deriva de manera independent, o ensenyar/donar suport a altres en la pràctica de la deriva. Això permet treballar amb temes de recerca que s'exclouen de l'educació formal acadèmica:

- Ser conscient.
- Experiència directa.
- Imaginació lliure.
- Conversa.

Com em posiciono?

Com a activista en la promoció de l'ús de mètodes basats en l'art dins de la investigació i educació d'empresarials, així com a usuari del mètode per al meu propi desenvolupament personal.

En quina etapa de la investigació i/o avaluació de les ciències socials convencionals es pot utilitzar el mètode?

Seguint el model creatiu de Wallas, el desenvolupament d'habilitats per a ser conscient és una part essencial de la preparació i de la primera trobada.

Quines habilitats es requereixen per utilitzar aquest mètode?

Es necessita un esforç significatiu per comprendre l'àrea geogràfica que s'utilitzarà i per generar mapes o un mètode simple per assignar grups a diferents zones per caminar. Com menys temps hagi per a la deriva, més temps es necessitarà en la planificació prèvia.

Quins recursos i materials es necessiten?

Els participants poden realitzar les seves presentacions de forma totalment oral, excepte que la seva documentació es basi en fotografies. Es necessita un foli, mapes, etc. per a cada un dels diferents formats.

Apa Al Yamani, Hala Khamis Nassar i Abdelfattah Abusrour
TEORIA POST-COLONIALISTA DEL VIATGER: NARRACIÓ I IMPROVISACIÓ

Dramatització basada en el *pre-text dramàtic*:

- Improvisació i narració.
- Rutes globals de refugiats.
- Eina de intertextualitat i interculturalitat.

Orígens del mètode

Basat en el text: *Men in the Sun* de Ghassan Kanafani

- Improvisació.
- Narració (Individual i/o Col·lectiva).

Com ho faig?

- Taller de pre-text dramàtic.
- Activitats de grups d'enfoc (focus groups).
- Recull de dades mitjançant investigació qualitativa.

Què vull investigar? context

- Recepció.
- Reflexió.
- Resultats.

Què s'ha fet ja?

<https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/13569780902868960?JournalCode=crde2>

https://www.phoenixeduc.com/media/wysiwyg/Sample_Pages/Phoenix/9781921085000_SAMPLE_Mapping_Drama.pdf

<https://www.scribd.com/doc/220257213/Structure-and-Spontaneity-the-Process-Drama-of-Cecily-O-Neill-Taylor-Phili>

Quin és l'objectiu?

- Veure el text (narrativa) globalment per construir una comunitat/una llar.
- Comprendre la difícil situació dels refugiats.

Per a què es pot utilitzar aquest mètode?

- País d'origen: migració forçada.
- Refugiats a la recerca d'una vida millor.
- País amfitrió: reconstrucció de la identitat i de la llar després de la guerra, rehabilitació dels refugiats. Elaboració de polítiques internes i estrangeres, educació i investigació.

Com em posiciono?

Som desplaçats interns i refugiats exiliats. També com a educadors i investigadors analítics dins de la comunitat d'arts escèniques de Mig Orient, i actors i artistes de les Arts Visuals.

Què teories tracten el que estic fent?

- Teoria del viatge.
- Teoria post-colonialista.

En quina etapa de la investigació i/o avaluació de les ciències socials convencionals es pot utilitzar el mètode?

- Investigació qualitativa per recopilar dades a través d'entrevistes, grups d'enfocament, escriptura i reflexions.
- Avaluació de dades.

Quines habilitats es necessiten per utilitzar aquest mètode?

- Tècniques dramatúrgiques i habilitats d'improvisació.
- Ser un gran oient.
- Adoptar el paper d'investigador-observador.
- Eines analítiques d'investigació especialitzades.
- Intèrpret de Swift/Prenedor de Notes.
- Expert en improvisació per unir la informació en un nou text híbrid.

Quins recursos i materials es necessiten?

- Material audiovisual.
- Escripció / dibuix / material de pintura.
- Sessions de gravació.
- Prendre notes.

Referències teòriques

Edward Said. Reflections on Exile, 2000

<http://www.hup.harvard.edu/catalog.php?isbn=9780674009974>

Edward Said. The World, the Text and the Critic, 1983

<http://www.hup.harvard.edu/catalog.php?isbn=9780674961876>

Benedict Anderson. Imagined Communities, 2006

https://is.muni.cz/el/1423/podzim2013/SOC571E/um/Anderson_B_-_Imagined_Communities.pdf

Diasporic Literature and Theory where now? Edited by Mark Shackelton, 2009

<https://www.amazon.com/Diasporic-Literature-Theory-Where-Now/dp/1443800139>

Ella Shohat, On the Arab - Jew Palestine, and other displacements, 2017

<https://www.plutobooks.com/9780745399492/on-the-arab-jewpalestine-and-other-displacements/>

Ella Shohat. Taboo Memories Diasporic Voices. 2006

https://en.wikipedia.org/wiki/Jabra_Ibrahim_Jabra

<https://www.dukeupress.edu/taboo-memories-diasporic-voices>

Jabra Ibrahim Jabra. The First Well: A Bethlehem Boyhood. 2012 ed.

<https://www.amazon.com/First-Well-Bethlehem-Boyhood/dp/1557283818>

Refugee Tales Vol II. 2017

<https://commapress.co.uk/books/refugee-tales-part-ii>

Poetes

Mahmoud Darwish

- https://www.researchgate.net/profile/Reuven_Snir/publication/307170093_Other_Barbarians_Will_Come_Intertextuality_Meta-Poetry_and_Meta-

Myth_in_Mahmud_Darwish's_Poetry_in_Hala_Khamis_Nassar_and_Najat_Rahman_e
ds_Mahmoud_Darwish_Exile's_Poet_Critical_Essaysh

- <https://www.poemhunter.com/mahmoud-darwish/>
- https://www.youtube.com/results?search_query=mahmoud+darwishSamihAlqasim
- <https://www.palestine-studies.org/sites/default/files/jpsarticles/jps.2015.44.2.43.pdf>
- <https://electronicintifada.net/blogs/patrick-strickland/idont-you-death-samih-al-qasims-final-poem>
- https://www.youtube.com/results?search_query=Samih+Alqasim

Música

Trio Jubran

https://www.youtube.com/results?search_query=trio+joubran

Reem Banna

<https://www.youtube.com/user/RimBanna1>

Ahmad Qabour

<https://www.youtube.com/watch?v=OfHRyuZJKjY>

Esriptors:

Ghassan Kanafani

- <http://www.palestinechronicle.com/ghassan-kanafanivoice-of-palestine-1936-1972/>
- <https://www.investigaction.net/en/ghassan-kanafanirevolutionary-writer-and-journalist/Artists>

Dibuixants:

Naji Al-Ali

- <https://www.pri.org/stories/2017-08-31/revisiting-greatpalestinian-cartoonist-naji-al-ali-30-years-after-his>
- <https://www.google.com/search?q=naji+al+ali+art&client=avast&sa=X&tbo=isch&tbo=u&source=univ&ved=2ahUKEwjhqpUyMLeAhUQHxoKHUv9CkEQsAR6BAGEEAE&biw=1038&bih=509>

Abdelfattah Abusrour

BELLA RESISTÈNCIA

- Bella resistència: és una filosofia que inspira esperança i promou la vida.
- L'autoexpressió no violenta a través de l'art per construir la pau interior i exterior.
- No podem donar-nos el luxe de desesperar-nos, i tenim l'esperança com a agent de canvi positiu.
- Mètode transformador d'avaluació contínua basat en els èxits de la vida.

Orígens del mètode

La política de la resistència i les formes d'art que la posen en pràctica; la literatura post-colonialista d'Edward Said i les metodologies basades en l'art:

- Improvisació.
- Narració de contes.
- Teatre de l'oprimit.

Improvisació

<https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/improvisation>

- Una actuació que un actor, músic, etc. no ha assajat o planejat.
- L'acte de portar a terme una acció amb el que estigui disponible en aquell moment.

Wilson, M. (2005) *Storytelling and Theatre: Contemporary Professional Storytellers and their Art*, London: MacMillan International.

Bogart, A. (2015) *The Role of storytelling in the Twenty first Century Theatre*.
<https://howlround.com/role-storytelling-theatre-twentyfirst-century> (Descarregat el 12 de novembre del 2018)

La **narració de contes** descriu l'activitat social i cultural de compartir històries, de vegades amb improvisació, teatre o objectes sensorials, com a mitjà d'entreteniment, educació, preservació cultural o de transmissió de valors.

Teatre de l'Oprimit

<https://beautifultrouble.org/theory/theater-of-the-oppressed/>

El Teatre de l'Oprimit descriu les formes teatrals que va elaborar el director teatral brasiler Augusto Boal per primera vegada en la dècada de 1970, inicialment al Brasil i després a Europa. Les tècniques de Boal utilitzen el teatre com a mitjà per fomentar un canvi social i polític en alineació, originalment, amb la política de l'esquerra radical i més tard amb la ideologia de centre-esquerra.

Orígens del teatre de l'oprimit:

Inspirant-se en Freire, Brecht i Stanislavski, Augusto Boal va desenvolupar el Teatre de l'Oprimit al llarg de la seva carrera, començant en els anys 50 al Brasil, i després a l'Argentina, Perú, Equador i França, mentre que va estar a l'exili.

Referències teòriques

Edward Said. *Reflections on Exile*, 2000

<http://www.hup.harvard.edu/catalog.php?isbn=9780674009974>

Edward Said. The World, the text and the critic, 1983
<http://www.hup.harvard.edu/catalog.php?isbn=9780674961876>

Jabra Ibrahim Jabra. The First Well: A Bethlehem Boyhood. 2012 ed.
<https://www.amazon.com/First-Well-Bethlehem-Boyhood/dp/1557283818>

Ghassan Kanafani
https://en.wikipedia.org/wiki/Ghassan_Kanafani
<http://www.palestinechronicle.com/ghassan-kanafani-voice-of-palestine-1936-1972/>

Mahmoud Darwish
https://en.wikipedia.org/wiki/Mahmoud_Darwish

Samih Alqasim
https://en.wikipedia.org/wiki/Samih_al-Qasim

Tawfiq Ziad, selected poems
https://en.wikipedia.org/wiki/Tawfiq_Ziad

Rafeef Ziadah
<http://www.rafeefziadah.net/>
https://www.youtube.com/results?search_query=rafeef+ziadah

Alasheqeen troop
<https://www.youtube.com/playlist?list=PLA9727B65A426CC66>

Dibuixant
Naji Al-Ali
<https://www.pri.org/stories/2017-08-31/revisiting-greatpalestinian-cartoonist-naji-al-ali-30-years-after-his>

Teatre de l'Oprimit
<http://beautifultrouble.org/theory/theater-of-the-oppressed/Storytelling>

<https://en.wikipedia.org/wiki/Storytelling>

Altres referències
<https://www.newtactics.org/conversation/cultural-resistancepower-music-and-visual-art-protest>

<https://scholar.library.miami.edu/slaves/representations/representations.html>

<https://www.youtube.com/watch?v=DtXqUk9tismw>

Si estàs interessat en el context polític de Palestina:
Pappe, I. (2007). The Ethnic Cleansing of Palestine ,London: One World.
<https://oneworld-publications.com/the-ethnic-cleansingof-palestine-pb.html>

Alrowwad Activities
<http://www.alrowwad.org>

Beautiful Resistance

<https://www.youtube.com/watch?v=Yb3Cv>

Com ho faig?

La Bella Resistència és una filosofia creativa, integral i inclusiva que es pot fer servir a qualsevol país/comunitat, ja sigui un país lliure o on sigui que hi hagi injustícia, opressió política o social, violència domèstica o laboral o abús, ocupació colonial, dictadura, guerres i d'altres injustícies. També es pot utilitzar en qualsevol context per valorar el paper de cada individu com a agent de canvi social, i proporcionar millors models a seguir per a les generacions futures. És una manera de lluitar contra la desesperació i l'opressió per promoure la vida i inspirar esperança.

http://www.alrowwad.org/en/?page_id=705

La Bella Resistència es situa en el nucli de Alrowwad (<http://www.alrowwad.org/en/>) on es treballa la reavaluació constant i dinàmica de l'ús de les arts per donar a la gent un mitjà de vida. Es tracta de generar recursos per construir la pau dins l'individu, la família, la comunitat, per construir la pau al país i al món. És una concepció transformadora de l'avaluació que es troba en constant evolució, desenvolupament i replantejament sobre com millorar les coses a nivell individual i ampliar-les a altres audiències.

Com ho fem?

Depèn dels diferents grups amb els quals treballem.

Exemples:

- Activitats en sessions de 2-3 hores amb adults i joves:
 1. Benvinguda i presentació.
 2. Encetar una conversa sobre expectatives, esperances i somnis dels assistents.
 3. Demanar-los que individualment escriguin, dibuixin o gravin amb la seva veu coses que els agradin, records bonics de les seves vides.
 4. Compartir i escoltar una mica del que han dit.
 5. Demanar-los que escriguin, dibuixin o gravin el pitjor record que hagin viscut.
 6. Compartir (si algú vol) i escoltar algunes històries individuals.
 7. Demanar que escriguin, dibuixin o gravin una cosa que vulguin canviar al món.
 8. Obrir torn de paraula.
 9. Preguntar al grup què és el que més els ha impactat del que han escoltat, llegit o vist.
 10. Demanar-los que presentin un monòleg improvisat que hagin escrit o il·lustrat en les activitats anteriors, ja sigui a través del teatre, la música o la poesia o el que sigui. Ells trien. Deixar prou temps perquè treballin en la seva presentació.
 11. Comentar les presentacions

És important fomentar la participació però només com a elecció i no obligació. Algunes persones necessiten més temps que unes altres.

- Activitats en sessions de 2-3 hores amb nens:
 1. Donar la benvinguda al grup i jugar a alguns jocs amb ells per trencar el gel i fomentar l'esperit i la confiança de grup.
 2. Mostrar diferents imatges d'expressions facials i com se senten en aquest moment.
 3. Per què se senten així?

4. Permetre'ls expressar els seus sentiments per escrit, dibuixant, cantant, actuant. Ells trien com fer-ho.
5. Permetre'ls improvisar un espectacle individualment, o potser també en grup.
6. Comentar el que s'ha presentat i el que els ha agradat en cada presentació.
7. Comentar què els agradaria canviar, si han vist alguna cosa que els hagi molestat.

Què vull investigar? Context

- Com guanyar la confiança de persones traumatitzades per permetre el diàleg obert?
- Què significa inspirar esperança i fomentar la vida en persones traumatitzades en zones de guerra i temps de crisi, a través de mitjans pacífics d'expressió?
- Com construir la pau dins dels individus per a ser generadors de pau al seu voltant?

Què s'ha fet ja?

- Art com a mitjà d'expressió.
- El teatre de l'oprimit.

M'interessa més el procés creatiu que el procés terapèutic, però es podria utilitzar per:

1. Art-teràpia.
2. Drama-teràpia.

Quin és l'objectiu?

- Utilitzar les arts escèniques i les arts visuals com a mitjà per inspirar. Esperem fomentar la vida en temps de desesperació i crisi, amb nens traumatitzats, joves, dones i famílies.
- Proporcionar un espai segur per a expressar-se de forma pacífica.
- Construir la pau dins dels individus per ser agents de pau al seu voltant.

Per a què es pot utilitzar aquest mètode?

Principis de la Bella Resistència:

1. No podem donar-nos el luxe de desesperar-nos. Tenim l'esperança d'oferir un futur millor per als nostres fills i les generacions futures.
2. Tot el món és important, tots som agents de canvi.
3. Els miracles no esdevenen sols, necessitem fer que succeeixin.
4. L'art és humanitat pura. Les arts ens fan iguals i els estereotips desapareixen. Les arts són els ponts que podem construir junts com a éssers humans en igualtat per donar forma a un futur millor per a totes les generacions.
5. Amb o sense diners ho fem. Cal transformar la caritat en un mitjà positiu i constructiu per estar orgullosos del que aconseguim junts com a iguals.

Col·lectius amb els quals treballa la Bella Resistència:

1. Refugiats.
2. Víctimes d'ocupació/violència/opressió/abús/trauma/racisme.
3. Persones interessades en crear un canvi positiu a llarg termini.

Com em posiciono?

- Professional de les arts escèniques i visuals.
- Refugiats, nascut i treballant en un camp de refugiats, vivint sota ocupació.
- Emprenedor social.
- Investigador.

Què teories tracten el que estic fent?

- L'art com a mitjà de resistència.
- El teatre de l'oprimit.
- Bella Resistència.
- Art-teràpia/Drama-teràpia

En quina etapa de la investigació i/o avaluació de les ciències socials convencionals es pot utilitzar el mètode?

- Avaluació a través del debat obert, improvisacions, dibuix lliure, pintura, escriptura, música, cant.
- També es pot utilitzar en la generació de dades i etapa de recopilació de dades, abonant el terreny per a posteriors entrevistes.

Quines habilitats es requereixen per utilitzar aquest mètode?

- Ser un bon oient.
- Eines analítiques.
- Coneixements sobre improvisació.
- Ser un narrador expert.
- Coneixements de fotografia i vídeo.

Quins recursos i materials es necessiten?

- Material d'enregistrament audiovisual i il·lustració.
- Material d'escriptura, dibuix, pintura.
- Plantilles d'avaluació.

Elisabet Aznar, Elisa Ballardín i David Martínez

RITUALITZACIÓ TEATRAL

- Crear les condicions i un ambient que faciliti que les coses succeeixin.
- Explorar i indagar la relació entre l'individu i el grup/comunitat en relació amb un tema.
- Metodologia adaptable que pot ser utilitzada en molts contextos.
- Sorgeixen preguntes clau.

Orígens del mètode

Un dels orígens del teatre està en la cerimònia i el ritual.

Cerimònia (un conjunt d') actes formals, sovint fixos i tradicionals, realitzats en importants ocasions socials o religioses. S'utilitzen per formar i donar forma a esdeveniments d'importància social, realitzats en una ocasió especial. Les cerimònies sovint involucren exhibicions físiques amb components teatrals i freqüentment tenen un significat religiós o cultural.

Ritual: seqüència d'activitats que involucren objectes, paraules i gestos, que es realitzen en un lloc aïllat i es duen a terme d'acord amb l'ordre establert. Els rituals poden estar prescrits per les tradicions d'una comunitat, freqüentment religiosa, però de fet es poden trobar en molts contextos socials i professionals. Dins el ritual, estem particularment interessats en l'espai i els cossos que interactuen individualment i col·lectivament dins el grup.

Com ho faig?

Cercar un lloc específic que ajudi a desenvolupar el ritual o bé es transforma un espai disponible per a l'activitat. Preparar l'espai d'acord amb la litúrgia específica que s'hagi creat. Per litúrgia entenem els diferents passos dins de la literatura. Per exemple, prenc la vela, després començo a caminar, m'aturo i miro cap amunt. És important definir una entrada específica.

Per exemple: els participants poden entrar a l'espai un per un en silenci; el líder pot donar la benvinguda cara a cara; es poden treure les sabates; el líder pot xiuxiuejar una pregunta secreta a l'entrar o convidar-los a quedar-se en un lloc en particular per un temps, etc. És important crear silenci per poder generar expectativa. A més, la manera com fem servir la veu, la llum, la música i els objectes simbòlics és molt important ja que això crea l'ambient propi de la ritualització teatral.

Què vull investigar? Context

El ritual ens permet tractar amb temes i situacions complicades. De vegades, fer-ho directament és massa incòmode. D'altra banda, els mètodes tradicionals basats en la investigació racional no aconsegueixen arribar a la part emocional del tema. El ritual facilita el compromís amb temes i situacions i crea connexions profundes a nivell individual i col·lectiu. En resum, la ritualització teatral permet la investigació obliqua de situacions i temes que suposen un repte.

Què s'ha fet ja?

Aquest mètode ha estat utilitzat en diferents projectes. Alguns exemples:

- 1) Sensibilització crítica en tallers d'educació per abordar el tema del consum responsable. Els participants van entrar en un espai utilitzant la llum natural d'un

- edifici. A cadascun se'ls va presentar una rosa i se'ls va xiuxiuejar un missatge. Després, van ser convidats a seure tranquil·lament davant d'una espelma.
- 2) Augmentar la consciència crítica de l'estigma de la malaltia mental amb professionals de la salut i estudiants. Els participants van entrar en un espai i se'ls va demanar que escollissin un lloc per seure o quedar-se drets. Quan el van trobar, se'ls va convidar a tancar els ulls i viatjar mentalment a través d'una narració, mentre l'espai es feia gradualment més fosc.
 - 3) En el treball amb persones sense llar, per obrir el tema de tractar amb la mort. Els participants van entrar en l'espai preparat un per un i lentament, a través dels passos litúrgics, es van trobar cara a cara amb un taüt.
 - 4) En museus i centres culturals per connectar una experiència amb la història. Al museu del suro, els participants van viatjar des d'un espai a un altre espai, on es van crear connexions emocionals a través dels sentits de l'olor, el tacte i la vista.

Quin és l'objectiu?

- Proporcionar una manera segura perquè els participants comencin a tractar de forma compromesa una situació complexa.
- Per crear una atmosfera de confiança concreta que permeti a la persona sentir-se part del grup.
- Per enfocar l'atenció en el moment present (aquí i ara), escoltant-se a un mateix i als altres.
- Aquest tipus d'experiència permet que emergeixin noves dades relacionades amb els sentiments i els pensaments, tant individuals com col·lectius.

Per a què es pot utilitzar aquest mètode?

- Per presentar un tema d'enfocament o situació a investigar.
- Per crear una atmosfera que promogui la concentració en el grup.
- Crear expectació i despertar curiositat.
- Construir un espai còmode per relacionar-se i compartir i així poder generar dades.
- Treballar a nivell simbòlic, per permetre que sorgeixi coneixement a través de la creativitat i la imaginació.
- Per compartir la comprensió grupal en un tema en particular.
- Per a què els participants puguin observar les seves reaccions espontànies al voltant d'un tema.
- Per obrir un espai on els participants puguin generar preguntes clau.

Com ens posicionem?

Com a líders que conviden els participants a seguir un ritual en un lloc segur per tal d'iniciar un procés d'investigació. Com observadors del grup. Com dramaturgs que busquen i donen forma al significat emergent.

En quina etapa de la investigació i/o avaluació de les ciències socials convencionals es pot utilitzar el mètode?

- Iniciar un procés de recopilació i generació de dades.
- Preparar el grup per al procés d'investigació.
- Presentar o difondre els resultats de la recerca.

Què teories tracten el que estem fent?

La praxi teatral. Per exemple, com estar en un ambient específic (espai, accions, objectes, llums, olors, etc.) i com això pot afectar les persones que es senten en un

estat d'ànim i actitud específics a indagar. Com els ambients específics poden afectar el comportament, idees, conflictes, contradiccions, i generar preguntes.

Estudiem a autors com: Yoshi Oida, Peter Brook, Jerzy Grotowski, Eugenio Barba, Tadeusz Kantor Pina Bausch, Jean Fabre, Victor Turner, Enrique Vargas, "Ús dels objectes".

Quines habilitats es requereixen per utilitzar aquest mètode?

- Habilitats dramaturgiques per facilitar sense imposar-se al grup.
- Habilitats d'escolta del dramaturg i de l'investigador per escoltar atentament l'individu i observar i documentar els comportaments grupals.
- Habilitats dramaturgiques per crear una litúrgia específica.
- La quantitat d'habilitats per treballar amb aquest mètode pot tenir molts nivells. Es pot començar amb una cosa molt fàcil o preparar un ritual més elaborat, això requereix més habilitats i probablement el suport d'un artista.

Quins recursos i materials es necessiten?

Depèn de cada situació i de l'espai específic en el qual s'està treballant per crear aquesta litúrgia. Elements de quietud, moviment, llum i foscor, silenci i soroll, música/campanetes, aromes, espais per estar asseguts o drets i poder moure el cos lliurement, objectes que tenen significat i es converteixen en símbols en el ritual. Tot això crea ambient i permet al grup situar-se i sentir-se còmode per a la reflexió, per a generar comprensió personal i col·lectiva a través de la contemplació individual i el diàleg grupal.

Referències

Turner, Victor, (1982), From ritual to Theatre: A Division of Performing Arts Journal, Inc. New York:, PAJ Publications.

Barba, Eugenio, Savarese Nicola (2005), A Dictionary of Theatre Anthropology: The Secret Art of the Performer, London: Routledge.

Brook, Peter, (1968), The Empty Space, London: Touchstone.

Grotowski, Jerzy (1975), Towards a Poor Theatre, London: Routledge.

Bachelard, Gaston (1965), Poetics of Space, London: Penguin Books

Pagliariò, Maria (2016), Tot ja és aquí, encara que no es vegi, Self-published.

Suvi-Jonna Martikainen, Anne Pässilä i Allan Owens
CONVOCANT LA IMAGINACIÓ RADICAL

- Els orígens d'aquest mètode es troben a la idea de convocatòria de Haiven i Khasnabish (2014) com a estratègia d'investigació, i la idea d'imaginació radical, que significa adquirir habilitats per reconèixer i crear noves possibilitats d'actuació de forma dialògica i col·lectiva en les comunitats.
- Els mètodes basats en les arts possibiliten el diàleg en una comunitat i funcionen així com un procés de convocatòria.
- Aquest mètode es va usar per convocar la imaginació dialògica i radical en un context organitzatiu entre les comunitats de treball en el sector de la salut
- El mètode consisteix en la part meditativa/contemplativa d'identificar les experiències en l'aquí i l'ara, fomentar la narració d'històries mitjançant diferents tècniques i organitzar un espai compartit de diàleg.

Origen del mètode

Els orígens d'aquest mètode es troben a la idea de convocatòria de Haiven i Khasnabish (2010; 2014) com a estratègia d'investigació i a la idea de la imaginació radical. Segons ells, la imaginació radical és la capacitat de "imaginar el món, les institucions socials i les relacions humanes d'una altra manera" (Haiven & Khasnabish, 2010, 3). La investigació que pretén convocar la imaginació radical és un procés dialògic, no un tret individual (2014, 411). L'objectiu és unir a "comunitats per crear nous espais i possibilitats per al diàleg i el debat i noves zones d'oportunitat, reflexió, opinió, dissonància i descobriment" (ibid., P. 413). Per tant, el paper de l'investigador no és simplement observar el que succeeix en una comunitat, sinó convocar les comunitats perquè tornin a imaginar, per exemple, el que valoren i volen enfortir (és a dir, com s'*auto-reconstrueixen*).

L'investigador participa en la invocació de la imaginació radical, en el procés d'investigació i en la redacció (ibid., 8). Els mètodes basats en les arts possibiliten la construcció del diàleg en una comunitat i funciona com un procés de convocatòria. Aquest mètode en particular es va fer servir dins de les comunitats de treball d'assistència social i de salut perquè les persones dialoguessin sobre el benestar i el seu significat.

Tècniques utilitzades en aquest procés:

1. Atenció plena i contemplació.
2. Impulsar la narració de contes a través de derives, imatges i escriptura auto-reflexiva.
3. Organitzar un espai compartit de diàleg.

Com ho faig?

El procés implica:

1. Identificar l'experiència a través de la contemplació: guiar les persones en la reflexió sobre la seva experiència en l'aquí i l'ara (per exemple, a la feina) amb contemplació i atenció plena.
Com? guiant les persones amb una pràctica de meditació simple. Demani'ls que siguin en silenci amb els ulls tancats i parin atenció a les sensacions corporals i la respiració. Els pensaments no s'han d'aturar, sinó observar-se. Possibles suggeriments per a la reflexió durant la meditació poden ser notar les sensacions en el cos. Observar com van i vénen els pensaments, i com es transformen. Permeti'ls ser. Observi els pensaments, sentiments i estat d'ànim. Les sensacions corporals tenen alguna cosa a dir? què diuen els pensaments i sentiments? com és

l'experiència en aquest moment? com està (en el seu lloc de treball) en aquest moment ? quin és el problema aquí i ara?

2. Identificar narracions: presentació de les narracions, aportació d'històries de vida, reflexions per iniciar la narrativa. Es pot fer amb una deriva o amb l'ús d'imatges, o l'escriptura auto-reflexiva, i aportar regals simbòlics de benvinguda. Aquest pas permet moltes tècniques per facilitar la narració, la reflexió i el diàleg. L'important és posar-les en pràctica!

Amb derives: Es dona temps als participants per caminar per entorns familiars. Se'ls aconsella que tinguin en ment les experiències, pensaments i preguntes que van sorgir a la meditació. Se'ls demana que s'enduguin un objecte simbòlic de la deriva a casa seva, un objecte que il·lustri la seva experiència aquí i ara. Aquesta fase també es pot completar mitjançant fotografies preses pels participants en la seva deriva i que puguin pujar a una plataforma col·lectiva (per exemple, Padlet) on estiguin exposades quan parlin d'elles a la següent fase.

Escriptura auto-reflexiva: deixi de banda la deriva i aprofundeixi en l'experiència d'una persona mitjançant l'escriptura auto-reflexiva. En aquest cas, pot demanar als participants que escriguin sobre la seva experiència en la contemplació/meditació.

3. Organitzat un espai comú de diàleg compartit: Organitzar un espai d'intercanvi que permeti que emergeixi el diàleg. Es pot fer facilitant una narració on els participants comparteixen idees espontàniament en comptes de basar-se en coneixement expert. S'organitza un espai perquè els participants parlin sobre la seva experiència. Es pot fer en un cercle o, si l'espai ho permet, organitzar un escenari perquè un parell de persones estableixin un diàleg que tots escoltin.

És important emfatitzar que les persones s'expliquin les seves històries entre si, no al facilitador o investigador. Per tant, qualsevol comentari, pregunta o interrupció d'altres participants és benvinguda en qualsevol moment.

Què vull investigar? Context

Les realitats quotidianes que poden afectar les persones, per exemple, l'experiència dels empleats en comunitats de treball. Les possibilitats de "re-imaginar coses de valor", "reconstrucció social = espais de formació d'identitat, significat, cura i possibilitats" (Haiven i Khasnabish 2014, 9)

Què s'ha fet ja?

Una investigació sobre les experiències dels empleats amb 128 professionals de la salut a Finlàndia. Els participants van compartir experiències de treball i les influències de les cultures organitzatives, formes de fer les coses i relacions socials en el lloc de treball.

Quin és l'objectiu?

L'objectiu és fer que les persones reconeguin les realitats quotidianes en que treballen i les comparteixin col·lectivament, amb l'objectiu de crear relacions col·lectives i dialògiques, és a dir; "Crear una cosa nova: noves zones de diàleg i debat, nous fòrums d'imaginació i creativitat" (Haiven & Khasnabish, 2014, 68). Aquests fòrums són una possibilitat per al canvi social, a través d'imaginar i actuar d'una altra manera.

Com em posiciono?

Com a investigador que documenta el debat, escolta profundament i filtra els continguts rellevants per guiar les converses si cal. Com a facilitador que s'assegura que l'espai es formi al voltant del diàleg dels participants. Com a col·laborador de recerca (Haiven & Khasnabish, 2014, 70) que pretén formar un espai no jeràrquic entre la comunitat i participar en un procés de cooperació basat en la comunitat, p.e. al voltant de les formes de treball entre companys o amb infermeres i pacients.

En quina etapa de la investigació i/o avaluació de les ciències socials convencionals es pot utilitzar el mètode?

- Recull de dades emergents.
- Definir col·laborativament les qüestions a investigar.
- Avaluació del procés d'investigació - iteració.
- Anàlisi de dades - Revisió col·lectiva del que l'investigador va interpretar com a rellevant.
- Triangulació de dades.

Quines habilitats es requereixen per utilitzar aquest mètode?

- Habilitats inter-professionals.
- Habilitats per guiar una pràctica simple de meditació/contemplació.
- Habilitats d'un investigador per permetre el diàleg, donar espai, escoltar, fer preguntes però no controlar, observar i documentar el que succeeix.
- Habilitats per aplicar la seva pròpia experiència artística específica en la investigació i facilitar un diàleg col·lectiu a través de la narració. Les tècniques, de fet, són d'importància secundària, l'important és com emergeix el diàleg.

És millor fer-ho en col·laboració amb altres professionals. D'altra banda, cal recordar que la comunitat amb la qual treballes també és la teva col·laboradora.

Quins recursos i materials es necessiten?

- Temps, iniciativa per unir les comunitats i compromís autèntic de participació.
- Temps per al diàleg.
- Un espai (concret).
- Dispositius documentals (paper, bolígraf, ordinadors o gravadores). Cal recordar que si es graven les converses, la transcripció requerirà temps.

Referències teòriques

Bohm, D. (2013). *On dialogue*. Routledge.

Haiven, M., & Khasnabish, A. (2010). What is the radical imagination? A Special Issue. *Affinities: a journal of radical theory, culture, and action*.

Heron, J., & Reason, P. (2006). The practice of co-operative inquiry: Research 'with' rather than 'on' people. *Handbook of action research*, 2, 144-154.

Khasnabish, D. A., & Haiven, M. (2014). *The radical imagination: Social movement research in the age of austerity*. Zed Books Ltd.

Koskela, V. A. (2017). Experiences of presence in advancing innovation towards a holistic approach. *Journal of Innovation Management*, 5(2), 26.

Martikainen, S-J., Pässilä, A., Owens, A. (Forthcoming). Convoking radical imagination: the use of arts-based methods for inquiry in an organisational context.

Pässilä, A. H., Oikarinen, T., & Harmaakorpi, V. (2015). Collective voicing as a reflexive practice. *Management Learning*, 46(1), 67-86.

Yankelovich, D. (2001). *The magic of dialogue: Transforming conflict into cooperation*. Simon and Schuster.

Jeff Adams

REFLEXIONS SOBRE L'APRENTATGE A TRAVÉS DE LA PRÀCTICA CREATIVA VISUAL

Aquest mòdul està dissenyat per a:

- Millorar l'experiència del procés d'aprenentatge creatiu a través de la pràctica.
- Expressar idees a través de material específic i descobrir les seves característiques.
- Compartir reflexions sobre experiències d'aprenentatge creatiu.
- Iniciar un estudi sobre les teories d'aprenentatge i investigació a través de l'art.

Orígens del mètode

Aprenentatge a través de la pràctica, especialment per aquells que no estan familiaritzats amb les pràctiques creatives. La idea és posar a les persones en una situació d'aprenentatge innovadora perquè puguin reflexionar millor sobre el significat i els mètodes d'aprenentatge, i què significa per a ells la pràctica creativa.

El propòsit no és crear objectes impecables estèticament, sinó experimentar la creativitat des d'una perspectiva nova, en companyia d'uns altres.

És important que les experiències es comparteixin i avaluïn, de manera que les persones han de treballar individualment però com a part d'un grup.

Com ho faig?

El tema de l'activitat és el visionat d'una pantalla, pel·lícula o televisió, i l'objectiu pràctic és modelar en argila una figura asseguda o reclinada que sembli que està mirant i potser reaccionant emocionalment al que succeeix a la pantalla, per exemple un partit de futbol, un thriller o una imatge inesperada.

El grup necessitarà una demostració pràctica: habilitats bàsiques de modelat, construcció de figures i suports, aprenentatge de tècniques simples d'expressió a través del material. Se'ls proporciona als participants una massa d'argila, eines i un espai per treballar, i en una sessió han de modelar una figura expressiva. Durant l'activitat i al final de la mateixa (preferiblement d'un dia sencer), el resultat final ha de tractar-se en termes de com els participants es van sentir durant el procés d'aprenentatge, el que va significar fer servir el material, especialment com a novells, i com van aconseguir o no infondre vida a les figures.

El facilitador de la sessió no ha d'oferir judicis estètics o de valor sobre el treball dels participants, només brindar consells pràctics si se'ls demana. L'objectiu és explorar el procés creatiu, no produir una obra d'art.

És important que es dediqui temps suficient per al debat i que els participants es sentin lliures de parlar sobre l'experiència durant la sessió. Animeu-los a prendre notes i fotos per recordar millor l'experiència. Més tard, o durant la sessió, els participants poden relacionar l'experiència amb la teoria a través de la seva lectura.

Què vull investigar? Context

- Investigació basada en la pràctica en contextos educatius.
- La naturalesa de l'aprenentatge.
- Com es produeix l'aprenentatge a través de les pràctiques creatives.
- Com compartir la pràctica.

- Aprofundir en la nostra relació amb les pantalles, el llenguatge corporal i la naturalesa del material.
- Ús de materials i tècniques desconegudes.

Què s'ha fet ja?

Teoria de la investigació basada en la pràctica; teories de la pràctica creativa; educació i teoria de les pràctiques creatives; pràctica en l'educació artística del Regne Unit; recerca d'arxiu NAEA més teories d'expressió i aprenentatge.

Quin és l'objectiu?

Aquest mòdul està dissenyat per:

- Millorar l'experiència d'un procés d'aprenentatge creatiu a través de la pràctica.
- Expressar idees a través d'un material específic i descobrir les seves característiques.
- Compartir reflexions sobre experiències d'aprenentatge creatiu amb els altres.
- Iniciar una investigació de les teories de l'aprenentatge i la investigació a través de l'art.

Per a què es pot utilitzar aquest mètode?

- Pot ser una bona tècnica per estudiar i analitzar formes d'aprendre i practicar.
- Bo per a pràctiques relacionals i compartir idees.
- Experimentar directament la creativitat, basant-se en la pràctica.
- La transferència d'experiències relacionals a altres contextos i altres pràctiques.
- Una forma d'estudiar la naturalesa de la creativitat a la pràctica i a l'educació.
- Reflexionant i aprofitant l'experiència personal.

Com em posiciono?

Com a professional i investigador interessat en entendre millor l'aprenentatge i la producció creativa de coneixement en un context relacional.

Què teories tracten el que estic fent?

Teories de la investigació basada en la pràctica; pedagogies creatives; creativitat; producció de coneixement; art relacional.

En quina etapa de la investigació i/o avaluació de les ciències socials convencionals es pot utilitzar el mètode?

El repàs a la bibliografia podria precedir a l'activitat, i l'avaluació es duria a terme posteriorment.

Quines habilitats es requereixen per utilitzar aquest mètode?

Construcció i modelat manual d'argila: molt bàsic, però cal tenir confiança en aquestes tècniques (adquirides a través de la pràctica) per mostrar en aquest taller i organitzar-lo.

Quins recursos i materials es necessiten?

Sala de pràctica: sala d'art, amb superfícies adequades, aigua i aigüera, argila i eines simples, espai i temps per a la reflexió.

References teòriques

Atkinson D. (2018) Art, Disobedience and ethics, the adventure of pedagogy. London: Palgrave MacMillan.

Adams, J. (2005). Room 13 and the contemporary practice of artist-learners. *Studies in Art Education*, 47 (1), 23-33.

Hickman, R. (2008). (Ed). *Research in Art & Design Education*. (Pp. 67-86), Bristol: Intellect. *iJADE (International Journal of Art and Design Education)*

Yosuke Ohashi PASSEJADA SIMBÒLICA

Orígens del mètode

- Etnografia.
- Poesia corporal (Shintaishi al Japó).
- Expressió física i simbòlica

Les passejades simbòliques es poden utilitzar en el context de la investigació interpretativa o l'avaluació contínua. Les referències teòriques de Guy Debord (Informe de 1957 sobre la construcció de la situació) són rellevants, però el tret distintiu d'aquesta és l'arrelada dimensió simbòlica de caminar, no en el moviment situacionista occidental, sinó en les nocions del teatre oriental. A la pràctica i en l'aspecte filosòfic, el moviment de l'energia ki del Taichi (pensament Chaise) és important.

Com ho faig?

1. Es demana a algú que expliqui la seva vida breument a un company.
2. Després el que ha parlat camina físicament en una línia que va del passat al futur. Un es converteix en jugador, l'altre es converteix en observador.
3. El jugador explica la seva pròpia vida a l'observador enfocant-se en un punt d'inflexió vital.
4. L'observador repeteix el camí, el jugador l'observa i el memoritza.
5. L'observador repeteix el camí del jugador.
6. Es comparteixen reflexions.
7. Canvia el rol i es repeteixen els passos de l'1 al 6.

Per a què es pot utilitzar aquest mètode?

- Vull investigar la formació d'infermeres durant un període de 3 anys usant el passeig simbòlic per observar les experiències i els moments claus en la seva formació.
- L'objectiu és entendre en profunditat l'experiència de la formació en infermeria.
- Preguntar a cada estudiant d'infermeria el seu propòsit de futur i identificar necessitats per al desenvolupament de la formació i la pràctica.
- Autoavaluació amb eines d'ús per als estudiants d'infermeria.

Com em posiciono?

Sóc un artista de Poesia Corporal que col·labora amb un investigador en entorns de salut. Sé que m'estic servint del temps cronològic, assumint que és lineal, utilitzant-lo per a la creació simbòlica. M'adono que aquesta és una conceptualització occidental del temps i que hi ha d'altres, per exemple, kairològiques, que no són lineals.

Què teories tracten el que estic fent?

El símbol en aquest mètode està relacionat amb les teories psicològiques analítiques de Carl Gustav Jung (1875-1961: Symbole der Wandlung / transformació i simbolisme de la libido, una contribució a la història de l'evolució del pensament); el psicòleg junguà japonès, Hayao Kawai (1928 -2007: about myth and symbol); la Teoria del Teatre Oriental sobre el Teatre Noh i la dansa contemporània japonesa Buto; Teoria de la reflexió, no sobre la reflexió personal, sinó per la reflexió col·lectiva (Russ Vince i Anne Pässilä).

En quina etapa de la investigació i/o avaluació de les ciències socials convencionals es pot utilitzar el mètode?

Generació de dades: per substituir qüestionaris sobre formació, per dirigir entrevistes de grups d'enfocament sobre la vida professional o el període de capacitació.

Avaluació: permet l'avaluació col·lectiva d'un programa de capacitació d'infermeria de tres anys, per identificar moments comuns significatius, per exemple, d'èxit, desafiament o frustració. Un exemple de passeig simbòlic:

<https://youtu.be/68kw0bDI9FQ>

Yosuke Ohashi SITUACIÓ SIMBÒLICA

- La seva posició davant del món

Orígens del mètode

Psicològicament, es basa en la teoria fonamental de *Proxemics* d'Edward .T. Hole (distància íntima, distància personal, distància social, distància pública). La característica distintiva d'aquesta investigació basada en l'art es fundamenta en la dimensió simbòlica de la *posició de peu* arrelada al teatre oriental.

Filosòficament es troba en la forma actual d'energia Ki del pensament Taichi. La *posició de peu* és una forma d'organitzar el corrent d'energia Ki. Això està relacionat amb la posició cultural del Sr. Kamamura.

Com ho faig?

1. Es tria a un company, un és jugador i l'altre observador.
2. L'observador representa el Sr. Món que simbolitza a la totalitat de les persones. El jugador troba el lloc on se sent còmode. Aquesta és la postura que simbolitza com es posiciona davant els altres.
3. Canvia el paper: el jugador pren el paper del Sr. Món. L'observador imita la posició i la postura del jugador. El jugador l'està mirant ¿quina és la seva impressió sobre aquesta posició? quina és millor? i per què?.

Què vull investigar? Context

Vull saber la relació bàsica del client amb el món. Vull saber la relació bàsica de l'empleat amb l'empresa. Volem investigar la millor manera de posicionar-se davant del món, la companyia o l'organització.

Com em posiciono?

Sóc un artista de Poesia Corporal que treballa en la investigació de l'educació basada en art per als gerents de l'àmbit de la salut.

Què teories tracten el que estic fent?

Pel que fa a la posició de peu: *Proxemics* d'Hole (distància íntima, distància personal, distància social, distància pública).

Recerca

Teories de Gustav Jung i el japonès junganià Hayao kawai (sobre mite i símbol) i la Teoria del Teatre Oriental sobre el Teatre Noh i la dansa contemporània japonesa Buto.

Mònica Biagioli

MÈTODE ZINE

Els components d'un problema, àrea o solució es poden mapejar mitjançant el pla visual.

- Permetre que sorgeixin respostes emocionals.
- Retenir la forma de l'experiència completa.
- Els conjunts complexos d'elements es poden representar en un tot.

Orígens del mètode

Zines (petites (maga)zines -revistes-) té arrels en el moviment *faci-ho vostè mateix*. La idea i l'ús de la revista s'ha desenvolupat al llarg del temps a partir dels primers fullets publicats per editors independents des de finals del segle XVIII fins a l'actualitat. Les zines s'apliquen com un mètode per recopilar i analitzar dades dins d'un marc d'anàlisi qualitativa per retenir la forma de l'experiència completa (Dewey) i permetre que sorgeixin respostes emocionals dins el format de la zine. Les zines poden ser únicament per a ús privat (auto-reflexió) i, per tant, poden actuar com a recipients per processar emocions difícils, com les que emergeixen en situacions de conflicte.

Referències teòriques

Ali, H., Grimaldi, S., and Biagioli, M. (2017) Service Design pedagogy and effective student engagement: Generative Tools and Methods. Rome: EAD Conference Proceedings.

Belfiore, E. & Bennett, O. (2008). The social impact of the arts: an intellectual history. Basingstoke: Palgrave Macmillan.

Biagioli, M., Owens, A., Pässilä, A. (2016) Zines as qualitative forms of analysis. Proceedings of the 12th International Forum on Knowledge Asset Dynamics: Big Data, Creativity and Culture. <http://www.knowledgeasset.org/Proceedings/>. Accessed 12 December 2016.

Dewey, J. (1934). Art as experience. London: George Allen & Unwin Ltd.

Gill, S. (2015) Tacit Engagement: Beyond Interaction. London: Springer.

Given, L.M. (Ed.). (2008) The Sage encyclopedia of qualitative research methods. Vols 1 and 2. London: Sage.

Golden, A. (2010) Making handmade books: 100 bindings, structures & forms. New York: Lark Crafts.

Hall, E. T. (1959) The Silent Language. New York: Doubleday. Research

Holtham, C., Dove, A, and Owens, A. (2011). Building on Cultural Spaces and Places for enhancing the intuitive capabilities of students of business and management, Art Design & Communication in Higher Education, Intellect Journals, Vol.10 (2) 2011

McGilchrist, I. (2009) The master and his emissary: The divided brain and the making of the western world. New Haven: Yale University Press.

Pässilä, A. and Owens, A. (2016), "Sensible sensitivity: arts pedagogy in management development", in Stokes, P., Moore, N., Smith, S.M., Rowland, C. and Scott, P. (Eds), *Organizational Management: Approaches and Solutions*, London: Kogan Page.

Com ho faig?

El Mètode Zine està basat en processos. El zine s'utilitza com un espai on els elements d'una àrea problemàtica o una solució es poden mapejar mitjançant el pla visual. El format permet fer anotacions en l'espai d'una sola pàgina, a la vegada que permet que es faci una descripció general del projecte a través dels talls i plecs incorporats en la construcció de la revista. Aquests permeten múltiples formes d'estructurar i *llegir* la informació i realitzar diverses juxtaposicions segons la proximitat dels diferencials. Hi ha un element d'oportunitat integrat en aquest disseny que fomenta l'execució intencional, com un joc o un trencaclosques.

Mitjançant el Mètode Zine, els conjunts complexos d'elements es poden representar en un paquet (la zine) permetent que les idees sorgeixin de la manipulació activa del paper; doblegant de diferents maneres, configurant el zine en una estructura tridimensional que es refereix a un concepte més gran, que pren forma en la ment del participant.

Què vull investigar? Context

Monica Biagioli, Allan Owens i Anne Pässilä van començar la seva col·laboració al voltant del Mètode Zine en un procés d'innovació participativa a l'empresa social, on l'enfoc era captar les perspectives i idees dels ciutadans, així com crear un espai per compartir múltiples dimensions del procés de desenvolupament. Després d'això es va aplicar el Mètode Zine en diversos contextos com un espai d'auto-reflexió i com un mitjà de comunicació per compartir múltiples perspectives:

IFKAD, Bari, Italy, 2015; GNOSIS, London, UK, 2016; IFKAD, Dresden, Germany, 2016; PhD students at University of Chester, UK; MA students at University of Chester and University of the Arts London, UK, 2017 onwards; ArtsEqual LUT research as artful inquiry, Lahti, Finland; Zamek Cieszyn, Cieszyn, Poland, 2018; RSA NHS R&D Mental health care session, Liverpool, UK, 2018; University of Central Lancashire, 2018; Realising Potential Ltd application in leadership coaching and as facilitation in business, 2018 onwards; ACAT Conference 2018.

Què s'ha fet ja?

Aquest mètode va ser desenvolupat originalment per recopilar i analitzar dades dins un marc d'anàlisi qualitativa, per tal de preservar la forma de l'experiència completa. En lloc de fracturar elements de l'experiència en conjunts de dades, l'esforç va consistir en conservar un registre holístic d'una experiència o un procés.

Quin és l'objectiu?

El Mètode Zine és un marc emergent que expressa, com a procés actiu, la complexitat i ambigüitat en la resolució de problemes. Recull elements importants de l'experiència que expressen l'aportació creativa humana, les experiències en el context organitzacional i laboral, el compromís tàcit, el coneixement experiencial i el judici individual.

Per a què es pot utilitzar aquest mètode?

- Una forma de progressar, comprenent de manera reiterativa i aplicant el format per mapejar la negociació futura.
- Una manera de reflexionar subjectivament sobre el propi rol en el procés.
- Una forma implícita d'abordar la complexitat i l'ambigüitat.

Com em posiciono?

Com una veu subjectiva en l'expressió de l'experiència a través de les arts i els mètodes de disseny.

Exemple de pràctica

El Mètode Zine explicat i aplicat per Doug Shaw de The Consulting Artist amb vídeo explicatiu de com crear zine.

- Visual Communication: How to Make Monica's Accidental Zine.
<https://consultingartist.com/tag/zine/>
- Tècnica i aplicació del Mètode Zine: Zine Method report for Beyond Text
<http://ualresearchonline.arts.ac.uk/12489/1/Zine%20Method%20Weyond%20Text%20May%202017.pdf>

En quina etapa de la investigació i/o avaluació de les ciències socials convencionals es pot utilitzar el mètode?

1. Un mitjà per reflexionar sobre la pròpia emoció en moments clau.
2. S'aplica al final d'un procés com a mitjà d'autoavaluació.
3. Un mitjà de comunicació amb altres membres del grup abans, durant i després d'un procés d'avaluació, per al treball en grup i la presa de decisions.
4. Tots els zines presentats al final com mostres holístiques de la valoració del projecte.

Quines habilitats es requereixen per utilitzar aquest mètode?

La capacitat de prendre notes a través del dibuix i l'escriptura i dissenyar pensaments i sentiments que sorgeixen durant un procés. Això requereix la capacitat d'auto-reflexió i interpretar aquesta auto-reflexió a través de mitjans artístics i de disseny. Per ajudar en aquesta activitat, les plantilles de zine estan pre-tallades i s'ofereixen als participants, juntament amb colors, bolígrafs i llapis, així com adhesius i altres elements *pre-dissenyats* com revistes i material imprès que es poden retallar i enganxar.

Quins recursos i materials es necessiten?

Plantilles de zine, retoladors, colors, bolígrafs, llapis, calcomanies, cartolines, tisores o talladors, regles, revistes que es puguin tallar, imaginació, confiança en el procés, ganes de jugar i temps per concentrar-se.

Tony Wall

RE-DEFINIR LA INVESTIGACIÓ AMB LA INDAGACIÓ ARTÍSTICA

Orígens del mètode

- Per a ús en la definició i redefinició de la investigació.
- Orígens en el Pensament Sistèmic i Mons Figurats.
- Valora la flexibilitat per a interpretar, les *vistes parcials* d'imatges complexes.
- També es pot utilitzar per a perfeccionar aspectes específics de la investigació existent.

La indagació artística que redefineix la investigació deriva d'una fusió entre el pensament sistèmic i la teoria sociocultural dels mons figurats, tots dos utilitzats en situacions que es consideraven complexes.

El pensament sistèmic: al món dels sistemes tous de Checkland (1999) el pensament construeix models ficticis de sistemes humans com una forma d'interrogar la complexitat d'aquests. Hi ha dues idees principals:

- a) Que podem tenir més claredat sobre un sistema humà quan coneixem els seus elements clau, és a dir, a través de l'acrònim "CATWOE": els clients d'un sistema (-*costumers*- aquells que es beneficien d'ell), els actors (-*actors*- els que ho promulguen), les transformacions (-*transformations*- un procés clau), la visió del món (-*worldview*- una creença o suposició subjacent), els propietaris (-*owners*- del sistema que poden habilitar-lo o detenir-lo), i l'entorn (-*environment*- en el qual succeeix)
- b) **Rich Pictures** són representacions visuals del CATWOE que persegueixen aclarir el pensament i estimular el diàleg.

Mons figurats: Holland et al. (1998) van proposar un conjunt complex d'idees que formen mons figurats. La clau del concepte que es va fusionar amb el que s'acaba d'esmentar, va ser la idea que els humans fan servir *eines culturals* per ajudar-se a entendre el seu món, i que poden utilitzar aquestes eines per a diferents propòsits. L'*eina*, però, té teories implícites sobre la persona i la tasca que permeten certes formes d'actuar i pensar.

Com a tal, quan es combina d'aquesta manera, l'investigador creatiu pot utilitzar formes alternatives d'arribar a entendre la investigació.

Referències teòriques

Checkland, P. (1999) Systems Thinking, Systems Practice: Includes a 30 Year Retrospective, Chichester, Wiley.

Holland D., Lachicotte W. Jr., Skinner D., & Cain C. (1998). Identity and agency in Theoretical references

Wall, T. (2016) Provocative Education: From Buddhism for Busy People® to Dismal Land®, Studies in Philosophy and Education

Com ho faig?

Un procés pot contenir aquests elements:

1. Aprendre les dinàmiques de la investigació **FMA**. Checkland (1999) va articular que hi ha tres dominis conceptuals en la investigació: primer adoptem un **Marc d'idees** -*frame*- en una **Metodologia** per investigar i/o abordar una **Àrea** (o

context) d'interès. Un punt clau d'aprenentatge és que cap d'aquestes àrees és fixa, poden ser esmunyedisses i requereixen una presa de decisió.

2. Esbossar la investigació: vinculat a FMA; els participants dibuixen físicament tots els aspectes de la investigació, utilitzant símbols, paraules o gargots, com una *descàrrega* de tot el que està en la seva ment.
3. Experimentar amb *vista parcial*: els participants després fan servir una targeta amb un triangle tallat pel mig, revelant així només petites seccions. Mentre els participants es desplacen sobre les seccions, formulen diferents àmbits d'investigació utilitzant FMA.
4. Recerca en curs i presa de decisions: amb el treball previ els participants poden començar a explorar diferents angles i perspectives per ajudar a definir l'abast de la seva recerca.

Què vull investigar? Context

La indagació artística deriva originalment de la contínua investigació pedagògica i la pràctica reflexiva que s'ha realitzat amb estudiants de doctorat. Aquests poden aclaparar-se amb la informació i poden tenir dificultats per conceptualitzar com els diferents components de la investigació encaixen entre si.

Què s'ha fet ja?

El procés de la indagació artística s'ha experimentat amb estudiants de doctorat en diferents camps disciplinaris, la majoria dels quals han confirmat millores en la claredat de pensament entorn a la seva recerca doctoral, la seva relació emocional amb la investigació, i la seva confiança en saber com seguir amb la investigació.

Quin és l'objectiu?

L'objectiu de l'eina segueix sent ajudar els investigadors. Desenvolupar més control i claredat sobre la seva investigació, els processos de definició i refinament de la investigació.

Per a que es pot utilitzar aquest mètode?

El procés de la indagació artística, com es descriu anteriorment, és particularment útil per definir o refinar la forma en que es veu la investigació al principi, i a mesura que es comença a fer la recerca visible als altres. De fet, sembla que es generen menys idees quan els investigadors han completat la seva recerca.

Com em posiciono?

L'investigador abraça el concepte de perspectiva i gestiona la manera en com es pot veure la seva investigació.

Exemple de pràctica

El procés descrit anteriorment s'ha desenvolupat en un taller d'1 a 3 hores amb un grup de 15 participants.

En quina etapa de la investigació i / o avaluació de les ciències socials convencionals es pot utilitzar el mètode?

El procés de la indagació artística s'ha aplicat en diferents etapes dels processos d'investigació, generalment al principi, per ajudar a definir l'enfoc d'un estudi.

Quines habilitats es necessiten per usar aquest mètode?

- Habilitats mínimes de representació, per exemple, l'habilitat per fer una *marca* en un full, i que aquesta *marca* sigui significativa per al participant.

- Pensament flexible en relació a la interpretació ràpida de les diferents *vistes parcials*, i el que això podria significar en el context de la investigació i la formació de preguntes que sorgeixen de les formes visuals.

Quins recursos i materials es necessiten?

- Fulls de paper gran o un altre material adequat per a dibuix/il·lustració. Mida mínima de paper A3.
- Materials d'il·lustració (per exemple, retoladors, pintures).
- Un espai adequat per mostrar els dibuixos, fotos i altre material visual (preferiblement parets).
- Una targeta amb un triangle tallat al mig.

Frances Atherton & Paul Moran

EL CUT-UP COM A PROCÉS I REPRESENTACIÓ EN INVESTIGACIÓ

- L'atzar i l'imprevist són presents.
- Les associacions sense sentit poden impulsar el naixement d'alguna cosa nova.
- Convida a que es desplegui una narrativa poc convencional.
- Pot evidenciar allò que és prohibit.

Orígens del mètode

Divers i fragmentari, el *cut-up* es pot veure com un muntatge literari que reuneix elements improbables o inesperats. Al juxtaposar l'aparentment aleatori i, sovint, sense existir cap transició entre els elements, l'antologia es desenvolupa de manera imprevisible a mesura que les idees i els pensaments es van fusionant. El *cut-up* és revolucionari. Conspira per enderrocar allò generalment acceptat i construeix un nou sistema caòtic i soscava i corromp l'existent. El sabotejador literari construeix el text del *cut-up* i desafia l'ortodòxia de l'escriptura tradicional. Però aquestes alteracions no són perquè sí, sinó que tenen un sentit i una intencionalitat. El *cut-up* convida el lector a ser part d'un mitjà alternatiu de coneixement, a ser un tipus diferent de lector, preparat per donar la benvinguda a una cosa nova (Moran i Atherton, 2019, p.54).

Aquest desafiament al copyright i a la propietat intel·lectual, on es transgredeixen els límits i les convencions reglamentàries (Burroughs i Lydenberg, 1987) es reflecteix en l'afirmació de Robinson (2011) de la natura creativa i aleatòria de la investigació del *cut-up*, on els fragments de text es combinen per produir noves i intricades amalgames. Com va observar Barthes (1977) de Burroughs, 'en dissenyar un model d'escriptura o *creació de text* en què el paper de l'autor disminueix, Burroughs es va esforçar a crear obres en què és el llenguatge el que parla, no l'autor' (p .145).

La interacció del lector amb el text i el paper d'aquest com a participant actiu i col·laborador en la creació d'alguna cosa nova (Skerl, 1985) el convida a anar més enllà de qualsevol interpretació inert, conformista o insípida, a un lloc on la curiositat del lector s'allibera.

Referències teòriques

Barthes, R. (1977). *Image, music, text* (tr. Stephen Heath) London, United Kingdom: Fontana

Burroughs, W. S., & Lydenberg, R. (1987). *Word cultures: Radical theory and practice in William S. Burroughs 'fiction*. Urbana: University of Illinois Press.

Moran, P. and Atherton, F. (2019). *The philosophy of homelessness*. London, United Kingdom: Routledge.

Robinson, E. S. (2011). *Shift linguals: Cut-up narratives from William S. Burroughs to the present*. Amsterdam: Rodopi.

Skerl, J. (1985). *William S. Burroughs*. United States.

Com ho faig?

Pensi en un projecte d'investigació que l'interessi:

- Què vol esbrinar?
- Com podria investigar el que l'interessa?

- Com podria obtenir dades?

Ara:

- Pregunti's quines qüestions podrien interessar als participants ...
- Pregunti's què els pot importar ...
- Pregunti's a quins reptes poden fer front ...
- Pregunti's quins gustos poden compartir ...
- Anoti les seves idees en un full gran de paper.

Ara:

- Imagini una superposició, com si fos una transparència.
- Imagini juxtaposar altres idees amb les seves preguntes i idees inicials.
- Provoqui, suggereixi, pregunti.

Oposi's a les opinions convencionals.

- La naturalesa aleatòria del *cut-up* es relaciona amb la seva imprevisibilitat.
- Què pot afegir? Imatges, text ...
- Com podrien els seus afegits juxtaposats captivar el lector i, en fer-ho, promoure noves comprensions?
- Presenti els seus pensaments com un collage, com un conjunt d'idees.

Què vull investigar?

El *cut-up* pot emmarcar-se dins de la tradició de la investigació basada en les arts. Segueix a Burroughs quan proposa que els textos d'un *cut-up* 's'estenguin més enllà de la pròpia manipulació dels textos a la nostra experiència humana conscient i inconscient on vam rebre subliminal i simultàniament molt més del que registra la ment conscient' (Burroughs i Lydenberg, 1987, p.46).

Què s'ha fet ja?

El *cut-up* és de naturalesa aleatòria, a causa de la presència de l'atzar i de l'impredictible. Poden originar-se nous coneixements, ja sigui lenta o sobtadament, quan convergeixen associacions aparentment sense sentit i connexions estranyes que impulsen l'origen d'alguna cosa nova.

Quin és l'objectiu?

El *cut-up* és una forma de generar nou coneixement. Despulla a l'escriptor de control i rebutja el significat construït individualment. És alliberador perquè és tant un procés d'investigació com una forma de presentar la investigació; és una col·laboració igualitària que atrau els agosarats.

Per a què es pot utilitzar aquest mètode?

El *cut-up* no és subversiu sense cap causa. La seva construcció és sinèrgica i els seus elements permeten una lectura singular. El *cut-up* té tant de poder com la imaginació permeti. Presentar informació als altres té un potencial revolucionari i construir *textos* reflexius i atractius, prepara el terreny perquè pugui aparèixer allò inaudit, invisible, desconegut, el que s'ha passat per alt, allò suprimit, allò prohibit ...